

וטהר לבנו

זיכרונות וזיכרונות

חוקת

מזל טוב מזל טוב ליום הולדתך העשירי, ג' תמוז התש"פ

ליעקב יצחק (קובי) בן ריבה ודוד קיפר.
עלה והצלח במעלות התורה והמידות לאורך ימים
ושנים טובות, ביחד עם כל המשפחה והחברים.
מאחל: יעקב בן צבי (יליד יוד תמוז ה' תש"י).

יש לך כמה דירות להשכרה – אתה מסודר
הכסף עובד בשבילך!!

בתרומתך, להדפסת ספרי "וטהר לבנו" לחיזוק עם ישראל
הכסף עובד בשבילך לנצח!!!

← כל יהודי שהתחזק – יש לך בזה חלק →

המהדורה חדשה 6 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים
הכל עולה 140 אלף ₪ לפחות

וברוך ה' יש תורם לך – מועדים, נשאר עוד 5 כרכים שאשמח שתעזור להדפיסם. = 115 אלף
אנא פנה ליוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

דע, ספר זה מלא בחידושים בחיזוקים ונוגעים בצפור הנפש, וגורמים זעזוע פנימי
להתעורר בתשובה שלימה. כי הוא חיזק ומחזק אלפי ורבבות יהודים מכל החוגים, ובלי
ספק זכות עצומה היא עבורך.

מלבד הסכמתו החתומה של מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א!!!
מרן בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות: וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו
במצוותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך

****חידוש עצום וחיזוק אדיר לשבת ולנשמה**

נתרו מעט ממהדורה א' בחנויות הספרים שבהפצת האחים גיטלר.

בלונדון אצל אלפער – טלפון: 2088000955 Fairholt Rd 8, London N16 5HW
ובחנויות הספרים המובחרים באירופה – לבקש מהמוכר שיזמינו מהמפיץ ליהמן

← וכן באשקלון – ועוד ערים, בתיאום עם הרב יוסף ברקו שליט"א 0542831575 →

וטהר לבנו - חוקת

"זאת חוקת התורה"

מקיימים, כי מזמן לזמן משתנים הדברים, כי השכל וההיגיון משתנה להם כל הזמן.

והגאון הצדיק מאוסטראווע זצ"ל כתב, שקריאת שמע של שחרית מרמז על קבלת עול מלכות שמים על ידי חקירה, **ששחרית מסמל דבר שברור ומאיר לו כשמש. ולכן** אומרים מיד אחרי קריאת שמע **"אמת ויציב ונכון וחביב ונחמד ומתוקן ומקובל"**, דהיינו שקיבל את עול מלכות שמים ועול מצוות על ידי שהדבר התאמת אצלו בחקירה ובהבנה.

אבל קריאת שמע של ערבית מסמלת אמונה פשוטה, ולכן אומרים אחריה **"אמת ואמונה"** שקיבל עול מלכות שמים ומצוות ואת האמת על ידי **האמונה התמימה**, כי 2 הדרכים יחד נכונים. **ואולי** לכן בערבית מיד עם סיום קריאת שמע מוזכרים מיד הניסים והנפלאות, שזה מביא לאמונה תמימה בלי הבנה והיגיון, **אבל בשחרית** לאחר קריאת שמע יש אריכות בתפילה במהות האמונה שלנו מתוך הבנה מעמיקה **"ויציב ונכון וישר ואהוב ומתוקן ומקובל"**, ורק לאחר מכן מוזכרים הניסים והנפלאות שמחזקים את האמונה התמימה.

ונראה להוסיף, שלכן אומרים בשחרית **"אמת ואמונה חוק ולא יעבור"**, שלמרות שבשחרית קיבלנו את האמונה מתוך היגיון והבנה בכל זאת אנחנו מוסיפים שאצלנו האמת וקיום המצוות זה גם מתוך אמונה ותמימות כחוק, כי על ידי זה האמונה לא תהיה כחוק לנצח ולא יעבור ולא יתבטל מאתנו ולא מהדורות הבאים אחרינו, אלא לעולם בכל הדורות נישאר באמונה ובקיום המצוות.

וכמו שהגמרא ר"ה ט"ז אומרת כמה טעמים על תקיעת שופר, והטעם המרכזי הוא- **"רחמנא אמר תקעו"** שבורא עולם ציווה וגזר לתקוע, נקודה.

ונלמד מזה שהאמונה התמימה היא עיקר כוחנו, וגם בדרך זו נשתיק את היצר הרע שבא להכשיל אותנו על ידי טענות שונות ומשונות, למשל הוא טוען לנו שהרבנים באים בקיצוניות, וזה קיצוני להגיד שזה אסור וזה אסור ובעצם הם אוסרים את הכל בקיצוניות מוגזמת, או שהוא מפתה אותך בטענה שהעולם התקדם ואי אפשר להישאר מצומצמים, ולכן תחיה כפי צורךך ורצונך, ולא לפי הגבלות הרבנים, אז זכור אסור לך להקשיב לו ולהאמין לו, אלא תאמר ליצרך, שתוק!!! אין לך ולי רשות להרהר!!! כי זה "חוק ולא יעבור".

וגם בעת ניסיון בשמירת העיניים היצר בא עם פרצות שונות ומשונות, זה כלום, זה שניה, חד פעמי, למה לך להילחם ולהתגבר הרי ניסיון זה גדול ממך בכמה מידות, ואין לך סיכוי, ולכן הוא מציע לך שתשכח מבורא עולם לרגע, ועוד הוא בא בשקרים ובפיתויים שונים ומשונים העיקר להכשילך ולהפיל אותך לגמרי.

אבל אתה אל תתווכח אתו אלא מיד תשתיק אותו ותגיד לו שתוק!!! אין לך רשות להרהר!!! "חוק ולא יעבור", כלום לא אתן לך, בלי שום ויכוחים, נקודה!!! ולא נשכח שאפילו יוסף הצדיק היה צריך להסתלסל בשתוק עם מנגינה משתלשלת "וימאן", אז אנחנו וודאי חייבים לסלסל שעה שלימה "שתוק- וימאן- חוק ולא יעבור- לא, נקודה".

"חוקת התורה"- איך רבי משה הדרשן מסביר טעמי מצוות פרה אדומה?

הרי שעוד קודם חטא העגל כבר הייתה מצוות פרה אדומה?? הרי שמצווה זו לא קשורה לחטא העגל, ואם כן מה פשר פירושו של רבי משה הדרשן??

ונראה שאדרבה רבי משה הדרשן מוכיח שהיה אפשר להסביר טעמים יפים על המצווה, אבל אחרי הכל ולמרות כל ההסברים יתברר לך שזה חוק בלי סיבה, כי פרה אדומה עוד לפני חטא העגל קיימת ולמדוה בני ישראל, סימן שכל טעמי המצווה יפים הם אבל עיקרה ושורשה הם גזירת המלך ללא טעם כי "זאת חוקת התורה".

פרה אדומה נקראת **חוקת התורה**, כי בתורה יש משפטים ויש חוקים, משפטים זה מצוות מובנות והיגיוניות שאפשר להסביר אותם גם לגויים, ואילו חוקים זה בלי הבנה והיגיון, אלא חוק הוא!! **וכמו** שכתב רש"י, לפי שהשטן ואומות העולם מציקים לישראל לומר מה המצווה הזאת?? ומה טעם יש בה?? לפיכך כתוב **"חקה"** שגזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, ורש"י במשלי כ"ה ב' הוסיף: ולכן אין לך לחקור, אלא רק להסתיר ולומר גזרת מלך הוא.

ומאחר שביארנו שיש 2 סוגי מצוות, **מקשה האור החיים הקדוש** למה כתוב **"חוקת התורה"** שיש במשמעותה שכל התורה היא חוקים, והרי רק חלק מהתורה זה חוקים, ויותר מתאים שיהיה כתוב **"חוקת הפרה"** או **"חוקת הטהרה"**, וכפי שאכן כתוב לגבי קרבן פסח **"זאת חוקת הפסח!! ומתדוץ האור החיים** שאכן יש עניין גדול לקיים את כל מצוות התורה, כחוק וגזירת המלך, ולא נקיימם כי כך אני מבין שצריך וכדאי וצודק לעשות - כי זה הגיוני וצודק וחכם, אלא נקיים את כל המצוות כחוק שכך גזר ה'. **וכל כן למה??** התשובה לכך היא, כי השכל מתחלף מזמן לזמן, ומה שהיה הגיוני ומובן אתמול כבר לא הגיוני ומובן היום, ואילו התורה הקדושה היא נצחית ומצוותיה לא מתחלפות, ולכן עלינו לקבלה ולקיימם כחוקים וגזרות כך דרישת ה' מאתנו לנצח, נקודה.

ועל פי זה פירש הבית אהרן מאבד"ק פאטאק-זלאטי את הפסוק **"מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל"** תהלים קמ"ז, כי היהודים מקיימים גם המשפטים השכליים בתורת חוקים, ולא בגלל שהשכל וההיגיון מחייב לקיים את המצווה. **וביאר** את המשך הפסוק **"לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום"**, שאצל הגויים גם את המשפטים השכליים, הם -אומות העולם לא

משל לבן שפחה שטינף פלטין של מלך, אמרו תבא אמו ותקנח הצואה, כך תבא פרה ותכפר על העגל. רש"י בשם רבי משה הדרשן. הרבה מפרשים מקשים, שהרי על פי חז"ל מדרש תהלים ט' על מצוות פרה אדומה אמר שלמה המלך **"אחכמה והיא רחוקה ממני"**, אז איך יתכן שרבי משה הדרשן כן השיג והגיע לטעם המצווה???

ועוד קשה, שהרי במרה עוד לפני מתן תורה כתוב **"שם שם לוי"**, וכתב רש"י: במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת ופרה אדומה ודינים סנהדרין מ',

ללמדנו שלפעמים אנחנו חושבים שאנחנו מבינים חשבונות של מעלה, כי חלק מהתשבץ מסתדר לנו, ואנחנו בטוחים כבר שאנחנו יודעים מה העתיד לפי שכבר הבנו את ההתחלה לפי חשבון הנראה לנו, אבל פתאום הכל מתהפך כנגד כל החשבונות וכל ההבנות שלנו, ויש אנשים שנשברים מזה באמונה וביראת שמים.

וטהר לבנו - חוקת

לכן, זכור נזכור לעולם, אנחנו לא מבינים חשבונות שמים, אולי מותר לנו להתחזק לפי החשבון הנראה לעין ובעצם זה חובה כמו שכתוב "והחי יתן אל ליבו" אבל לא לקבע את החשבון כאמת מושלמת מלבד על פי גדולי ישראל שיכולים לקבוע חשבונות של מעלה, אבל לא אנחנו!!

"זאת חוקת התורה, ויקחו פרה אדומה"

אלא נראה לענ"ד שקרח דייק וסבר שרק מצוות פרה היא חוקה בלי טעם והסבר, ומשמע ששאר המצוות הם כן עם טעם והסבר והגיון, ולכן כשהחל לפקפק בהחלטות משה התיר לעצמו מכוח דיוק זה שדייק שבשאר המצוות יש מקום לחקור ולהרהר.

והתחיל לחקור בטעם הציצית והמזוזה, והבין מדעתו שעדיף בית מלא ספרים וטלית שכולה תכלת, וככה צחק על משה רבינו שגם במצוות האחרות אין היגיון וטעם אם זה נקיים את המצוות כפי שמשה מסר אותם. **וייתכן** שאם קרח היה רואה את דברי האור החיים הקדוש, שאת כל המצוות חובה לקיימם בתמימות, ולא בגלל שזה מובן בשכל והגיון אולי קרח לא היה חוקר ומתווכח וחוטא.

ללמדנו כמה עלינו ללמוד מוסר, כי גדול בתורה כמו קורח אם היה לומד ולוקח מוסר לא היה חוטא חלילה, ולכן נפסיק להיות כמו הרשע הכתוב בתהילים ששונא מוסר, אלא "החזק במוסר כי היא חייך".

זאת חוקת התורה" מעשה דמא בן נתינה

לעיני העמים אשר ישמעון את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה", הרי שמכבדים את ישראל דווקא על אשר הם מקיימים את החוקים?? וגם מוכח שהחוקים לא נסתרים מהגויים. **ומתוצי** המפרשים שבאמת הגויים לא מבינים את החוקים, רק כשהם רואים את התוצאות של שמירת וקיום מצוות התורה, איך שזה מעדן ומעלה את האדם לרמה אנושית גבוהה, אז הם מעריכים את ישראל כחכמים שהסכימו לקחת את התורה. **והגויים** לא יודעים מה בדיוק החוקים, הם רק קולטים שיש כוח בקיום התורה והמצוות והפעולות המוזרות להחכים את האדם, ואדרבה כשרואים תוצאה נפלאה ולא מצליחים להבין את כוחה לעומק זה נשמע כמו סוד חכם ועמוק.

כתב האור החיים - כלפי יהודים מוטל עלינו שכל מצווה נקיימה לא רק בגלל הבנתנו בהיגיון המצווה אלא גם בגלל החוק וגזירת המלך שעלינו חובה לקיימה, **אבל** כלפי גויים יש חלוקה חדה בין המצוות, ועלינו להסתיר חוקים אלו מהגויים שאינם מסוגלים להביןם ולקבלם. **וכפי** שכתב רש"י, שהשטן ואומות העולם מציקים לישראל לומר מה המצווה הזאת?? **ומה** טעם יש בה?? לפיכך כתוב "חקה" שגזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, **וברש"י** במשלי "ולכן אין לך לחקור, אלא רק להסתיר ולומר גזרת מלך הוא".

אמנם יש להקשות על הנחה זו, שהרי בפרשת ואתחנן [ד-ו] כתוב "ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם

דמא בן נתינה והפרה האדומה שקיבל בשכרו - המשך

עולם רוחני ודאי היה שמח **שיעירו אותו**, אז בעצם אולי דמא הבן לא פעל נכון וכשורה??

ועוד קשה למה קיבל פרה אדומה כשכר, הרי זה חוק בלי הסבר ועדיף היה שיקבל שכר יהלום ענק אחר או רווח ענק מדברים שגויים מבינים ונהנים, ולא שיתחבר ויתקשר לענייני חוקים של יהודים הלא מובנים?? הרי עלינו להסתירם מפניהם!!!

ונראה לתרץ, שהיות והוא עד כדי כך כיבד את הוריו כחוק בלי היגיון, אם כן היה בכוח המצווה הזו לחזק אותו ולחבר אותו ליהדות, שהרי למרות שהוא גוי קיים מצווה בלי היגיון אלא כחוק.

כי זה היה דחיפה עבירו, **קדימה!!** אתה אמור להתחבר לעם השם ולהתגייר, **שנשם** שאתה כיבדת את אביך נגד השכל וההיגיון אלא כחוק, נקודה, בלי הסברים, שכשאבא ישן לא מעירים שיתהפך העולם!!

לכן דווקא אתה גם זכית בפרה אדומה, שגם היא מצוה של חוק בלי היגיון והסברים, שהרי אתה באותה ליגה, רק חבל שלא כתוב שהוא אכן ניצל את זה והתקדם עוד יותר והתגייר, כי הוא היה אכן אדם מיוחד במינו ולטובה.

ולאחר הקדמה זו, יש מקום גדול לשאול בהקשר לסיפור המפורסם, שהגמרא בעבודה זרה דף כ"ג מספרת שפעם אבדה אבן מאבני החושן וחכמים שמעו שלגוי מאשקלון ששמו **דמא בן נתינה** יש לו בדיוק את האבן הזו למכירה, אז חכמי ישראל מירושלים באו לקנות ממנו אותה וקבעו אתו מחיר, וכשבא לתת להם את האבן ראה שאביו ישן על מפתחות הכספת, חזר לחכמי ישראל ואמר להם מצטער, אני לא יכול למכור לכם את זה עכשיו, והם חשבו שזה עניין של מחיר, לכן העלו את המחיר אבל הוא התעקש, עכשיו אני לא מוכר.

וכשהתעורר אביו, דמא הבן רץ אחריהם ומכר להם כפי המחיר הראשון שקבעו, כי לא רצה לרמות אותם!! ואמר להם באמת לא רציתי להעלות את המחיר, אלא בכנות לא רציתי להעיר את אבא שלי. **ולכן** זכה שבשנה הבאה נולדה בעדרו פרה אדומה וקיבל שכר עצום על פרה זו, כך שלא הפסיד מכל שכיבד את אביו.

ונשאלת השאלה, מה פתאום גוי לא רצה להעיר את אבא שלו?? הרי **בשביל מיליונים**, כל אדם בפרט גוי שאין לו

וטהר לבנו - חוקת

בדרך שונה, נוצר קטרוג – המשך

מצווה כזו ולהפסיד ממון רב, אזי אמור היה להמשיך ולהצטרף לעם ישראל, אבל הוא עזר כאן.

ולמרות כל מה שהשיג והתעלה וראה מה זה חביבות מצווה של עם ישראל, בכל אופן עזר ולא התקדם, וזה גם עזר את הקטרוג מעם ישראל, **הנה גם גוי צדיק כזה עזר ולא התמסר להתקרב ליהדות** למרות כל הרמזים והכוונה של בורא עולם, **כי למצווה חוקית בלי בסיס הגיוני גם גוי צדיק ומיוחד כזה - לא רצה להתחבר.**

אבל אנחנו יהודים יקרים, מתקדמים מחיל לחיל, מקדושה קלה לקדושה גדולה, ממצווה למצווה ולא עוצרים, כי חוקי התורה מתקנים אותנו ומעלים אותנו מדרגה לדרגה, וכאשר אנחנו מקבלים רמזים והזדמנויות אנחנו מנצלים אותם, כי **"מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ"**.

ללמדנו, שהבא להיטהר מסייעים בידו, אפילו לגוי בורא עולם פותח שערים בוא תתקדם, אבל הנה לך אנשים חזקים ומיוחדים במינם שעוצרים באמצע העלייה, ולא מנצלים את הרמזים וההזדמנויות, נו, ומה אתך??? הרי גם אתה כשאתה בא להיטהר הרבה פעמים בורא עולם שולח לך רמזים עבים בא צעד עוד כמה צעדים קדימה, ואפילו מזמן לך את הצעדים הבאים, ובכל זאת אתה נעצר, למה????????? למה לא לנצל את הרמזים והדחיפות של בורא עולם ולהתקדם בחזק עוד יותר קדימה??? למה להישאר במקום הרדוד ולא לפרוץ עוד יותר למעלה?? אז מהיום תהיה ערני לרמזים ולהזדמנויות שבורא עולם שולח לך בעת עלייתך, ותשתמש בהם ותנצל אותם, וככה תראה אור ה' בצעדי ענק אמן ואמן ובהצלחה.

ונפשנו קצה בלחם הקלקל

כתב רש"י לחם הקלוקל - לפי שהמן נבלע באיברים קראוהו קלוקל, אמרו: עתיד המן הזה שיתפח במעיים שלי, וכי יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוציא.

העני שהפך לעשיר ב"ה. **ויחזקאל** סוף סוף הגיע לבקתה העלובה המטה ליפול של משה העני, והוא נוקש בדלת, ואף אחד לא פותח, ואז דפק בחוזקה וכמעט הפיל את כל הבקתה.

והנה סוף סוף הוא שומע את משה העני צועק ממיטתו, מי זה?? ויחזקאל עונה לו זה אני יחזקאל!! מהר פתח דחוף את הדלת!! אבל משה צועק ממיטתו תבוא מחר לא באמצע הלילה, אבל יחזקאל לא מוותר ועונה לו, זה דחוף תפתחחחחחח!!

ומשה העני קם ממיטתו ופותח בכעס את הדלת וצועק ליחזקאל מה דחוף? מה בוער לך להעיר בן אדם באמצע הלילה?? **ויחזקאל** מחייך ואומר לו: ר' מוישה זכית בפיס אתה מיליונר!!! ויחזקאל מחכה לחיבוק וריקוד ולקפיצות השמחה של ר' מוישה.

אך לא את זה הוא קיבל!!! אלא משה התחיל להתרצן ומשה שואל את יחזקאל, רגע! אתה רציני!!! אני זכיתי ב 7 מיליון?? ויחזקאל עונה לו בהתלהבות ובשמחה, כן!!! מבטיח לך, לא הייתי בא בגשם ובקור ככה באמצע הלילה בשביל בדיחה.

ואז משה נהיה רציני וכעוס ומתחיל לצרוח על יחזקאל **"תתבייש לך, אתה לא מתבייש ככה להעיר עשיר באמצע הלילה"**, ואם לרגע חשב יחזקאל שזה סוג של בדיחה, אבל כשמשה המשיך לצרוח עליו וכמעט הרים עליו ידיים, מיד ברח משם כל עוד נשמתו באפו. **ובדרך** חזור לביתו וגם בביתו, יחזקאל בכה כשכל כולו בהלם, איך יתכן וככה בן אדם יתהפך ברגע לרעה ולכפיות טובה עד כדי גועל נפש של התנהגות, פשוט לא להאמין, מחריד!!! **וזו** רק המחשה לכפיות טובה של עם ישראל כנגד המן, ולמה זה גרם נזק ועונש חמור לעם ישראל.

ובעצם האדמו"ר מקאצק באמת ואמונה כתב שהיה קטרוג גדול בשמים, שגוי כך כיבד את אביו ממש בתמימות ובמסירות נפש, לכן הגוי קיבל פרה אדומה ושיראו שנכון שהוא הסכים להפסיד כסף אבל זה היה בשביל מצווה שכלית, ואילו עם ישראל גם על מצווה לא שכלית הסכימו והפסידו ממון רב, וכך ירד הקטרוג מעם ישראל.

אבל לדבריו עדיין לא ברור לענ"ד מדוע דווקא אצל אותו גוי נולד הפרה אדומה???

ובפשטות, כך גם קיבל הגוי את שכרו וגם היה לימוד זכות על עם ישראל, **וייתכן** עוד וכאמור שאתו גוי דווקא קיבל פרה אדומה בכדי שיתעורר ויגיד לעצמו: הנה בדיוק אני קיבלתי מצוה שאין לה אפילו בבסיס טעם והסבר, ועוד יראה את הדבקות של עם ישראל למסור נפשם גם על

גם התלוננו שאין מים, וגם טענו למה העליתנו ממצרים למות במדבר, **אבל אז הם לא נענשו**, אבל כאן הם נענשו בנחשים שהרגו בהם, **ותמוה למה דווקא כאן הם כן נענשו???** **ונראה**, כי כאן הייתה חוצפה מחרידה כי לקחו מעלה ושבו והפכו אותו לגנאי ולרע!!! כי כאן הם לקחו את מעלת המן שנבלע בעצמות, מזון של מלאכי השרת, שאין צורך להוציא, וזו צורת חיים הכי נקיה והמכובדת בעולם, שהרי פרעה התגאה שהוא אלוהים והראיה שהוא לא צריך ללכת לשירותים, ואת המעלה העצומה הזו בבת אחת הפכו לגנאי שזה יתפוצץ להם בבטן!!!

גם התלוננו שאין מים, וגם טענו למה העליתנו ממצרים למות במדבר, אבל אז הם לא נענשו, אבל כאן הם נענשו בנחשים שהרגו בהם, ותמוה למה דווקא כאן הם כן נענשו??? ונראה, כי כאן הייתה חוצפה מחרידה כי לקחו מעלה ושבו והפכו אותו לגנאי ולרע!!! כי כאן הם לקחו את מעלת המן שנבלע בעצמות, מזון של מלאכי השרת, שאין צורך להוציא, וזו צורת חיים הכי נקיה והמכובדת בעולם, שהרי פרעה התגאה שהוא אלוהים והראיה שהוא לא צריך ללכת לשירותים, ואת המעלה העצומה הזו בבת אחת הפכו לגנאי שזה יתפוצץ להם בבטן!!!

וכי כל המתים במשך 40 שנה בטי' באב מתו מתוך פיצוץ??? וכי עדת קרח מתו בפיצוץ??? הלוא רק אישה סוטה רק היא כשחטאה מתה בפיצוץ!!!! וכי הם כסוטה שתו מי המרים???

ואדגים זאת בסיפור, היה פעם יהודי עני מרוד ששמו משה שפגש אותו יחזקאל והמליץ לו לקנות כרטיס לטו אולי סוף סוף יזכה בעשירות, אבל משה העני סירב כי אין לו כסף לבזבז על כרטיס הגרלה, עדיף לו לקנות בזה לחם למשפחה. **הציע** לו יחזקאל: שלם חצי כרטיס וחצי עלי, אמר לו משה העני תגיד לי וכי אני אפסיד חצי לחם למשפחתי?? אז יחזקאל ברוב טובו תרם לו את כל כרטיס ההגרלה, ויחזקאל לקח העתק של כרטיס ההגרלה. **וקצת** לפני חצות לילה, הצליח יחזקאל לברר את תוצאות ההגרלה, ובשומעו את התוצאה הוא קפץ משמחה, אכן העני משה זכה בפרס הראשון 7 מיליון בלי עין הרע.

ובהתלהבות יצא יחזקאל מביתו למרות השעה המאוד מאוחרת בכדי לבשר למשה העני על זכייתו הגדולה ברוך השם, ולמרות הגשם והקור הגדול יחזקאל לא הרגיש חרטה בליבו על שיצא, כי עז בליבו לשמח מאוד את ידידו

וטהר לבנו - חוקת

נלמד מזה עד כמה עלינו לא להיות כפויי טובה, וגם דברים משתנים אסור לאבד ראש וכיוון לגמרי, והכי חשוב, לא להפוך טוב לרע, או להפוך מעלה לחסרון, ולכן זכור נזכור כי קיבלנו עיניים, זו מעלה עצומה שאפשר לראות, אבל לא נעשה את ההיפך ונראה מראות אסורים, קיבלנו דעת ושכל טוב לחשוב מחשבות טהרות ודברי תורה, איך נטמא את מוחנו במחשבות טמאות, וכן בכל המתנות שקיבלנו בחיינו, לא נהפוך אותם בגועל נפש לרעה.

ואסיים בהרגשה קטנה, אני חושב בתפילת 18 בברכה שניה כשאמרתי "מלך ממית ומחיה", שהנה אבא שלי זצ"ל היקר לי שמידי דברי בו דמעות בעיני כי רבו געגועי אליו, הנה קם לתחיה ורואה אותי, מה יעשה לי האם יתן לי סטירה מצלצלת, יוחנן בני אכזבת אותי, כמה ציערת אותי, או להיפך שיחבק אותי וינשק אותי ויגיד לי יוחנן בני כמה שמחת אותי, כמה נהייתי ממך כשהייתי למעלה. ואכן במחשבה זו אני משתדל לנצל לטובה וכראוי את המתנות שבורא עולם נתן לי אמון ואמן, ואין יהודי שלא קיבל מתנות מיוחדות מבורא עולם, רק עלינו לנצלם כראוי בעזרת ה' ובעקשנות ובהתמדה.

ונפשנו קצה בלחם הקלקל

כתב רש"י לחם הקלוקל - לפי שהמן נבלע באיברים קראוהו קלוקל, אמרו: עתיד המן הזה שיתפח במעיים שלי, וכי יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוציא.

לה, א"כ המים הקדושים שנכנסו לגופה פועלים לטובה בגופה. **ושוב** זה לא כשכר, **אלא** מכוח קדושת המים ששמו של ה' בס, **עכ"כ שהרמב"ם** כותב **שפניה יאירו**, ויתכן שמקורו מהתרגום יונתן.

ויתכן שבדיוק מזה חששו עם ישראל, הם ידעו שזה לחם אבירים, לחם שמלאכי השרת ניזונים ממנו, וזה שאינו יוצא מהגוף זה מחמת קדושתו ומעלתו, ובכל אופן הם חששו שמא הקדושה של המן יהיה כמי סוטה שבמים יש קדושת שם ה'. **ולכן**, אם גופם קדוש זה פועל לטובה ולברכה, אבל אם יחטאו ויטמאו אזי גופם יתפוצץ, כי גופם לא יוכל לסבול את קדושת המן שבקרבם, לכן חששו ונפשם קצה מהמן. **ובזה** הם טעו, כי אם כל ה 40 שנה כל אוכלי המן שמתו בעונשים על חטאיהם לא מתו ממיתה כזו שגופם התפוצץ, סימן שזה לא עובד כמו מי סוטה, ואכן גם הם עצמם נענשו בנחשים ארס חיצוני ששרף אפילו את הנפש ולא בפיצוץ גופם.

והסיבה להבדל הוא, כי המן ניתן להם לכתחילה על ידי בורא עולם כפרנסה במדבר בארץ לא זרועה, ולכן בורא עולם לא השתמש בזה נגדם למרות קדושת המן שבקרבם. **אבל** באשה סוטה שעשתה מעשה והיא עצמה הכניסה את עצמה למצב זה, ולכן נמחק עבורה שם ה' לכן שם קדושת המים פועל וכשהגוף טמא הגוף מתפוצץ.

ונעצם הם לקחו את מעלת המן שנבלע בעצמות, מזון של מלאכי השרת, ואת המעלה העצומה הזו בבת אחת הפכו לגנאי שזה יתפוצץ להם בבטן!!! **והנה** בפרשת נשא שאלנו, למה באשה שנסתרה ולא נטמאה מקבלת שכר - בנינים זכרים ותלמידי חכמים, הרי בכל זאת היא נסתרה עם אדם זר?! וכן שאלנו למה האיש שהסתתר עמה לא מקבל שכר כמוה כשהיא לא נטמאה?! **ותירצנו**, שיתכן שאשה שלא נטמאה לא מקבלת שכר על מה שלא חטאה, ולכן גם האיש שהסתתר עמה לא מקבל שכר, **והברכה** שמקבלת שיהיו לה בנינים זכרים ותלמידי חכמים זה רק בזכות העפר והמים ששתתה, כי יש בעפר כוח וזכות.

כמו שהגמרא אמרה שבזכות אברהם זכינו לעפר סוטה, **ולכאורה** תמוה שהרי בעפר זה יש גם מוות וקללה, ומה זכות היא לאברהם??? **אלא** אכן המים עם העפר שבהם נמחק שם ה' הם קדושים וטהורים, וקדושת שם ה' שנמחק לא התבטל חלילה אלא הוא עבר מהכתב לעפר בזכות אברהם. **ואכן** המים הקדושים כשנכנסים לאשה טמאה אזי היא מתפוצצת, כי הטומאה שבה לא יכולה לקלוט את עוצמת הקדושה שבמים, ולכן אצלה המים גורמים קללה לגופה.

אבל אם היא לא נטמאה לגמרי, וכל מה שחטאה בענפי הזנות שנסתרה וכו' זה כבר התכפר לה בביזיונות שעשו

ללמדנו, שבורא עולם כשמשיע עלינו קדושה מטובה, שזה יהיה חלק מאתנו וחלק מגופנו, הוא מגן עלינו שזה יהיה לברכה ולא לקללה, כמו שהמצה ויין של קידוש והבדלה ושאר אכילות המצוות שנהפכים לחלק מהגוף שלנו, לא משמשים להזיק לנו בעת טומאתנו, וגם לא חסרים לבורא עולם דרכים להעמיד אותנו על מקומנו, והעיקר שלא נחשוב לרגע לא לקדש את עצמינו מחשש שנתפוצץ ברגע של טומאה, כי זו תהיה עצת היצר, אלא אנחנו נשקיע את כל כולנו בקדושה מושלמת, ושגופינו יהיה ספוג בקדושה, וכמה שנהיה יותר קדושים כך ניפול פחות, ונהיה טמאים פחות, והבא להיטהר מסיעים בידו, אמון ואמן.

משיח בקרוב יבוא - המשך

ענה לו הגאון רבי עקיבא אייגר, **טעית**!!! זו לא החוצפה המדוברת, החוצפה שתהיה בעקבתא דמשיחא, קודם ביאת המשיח, כך היא תיראה - **שאנחנו** זקני הדור נשב תשושים בספסל, והצעירים יעברו על ידינו, ואם אנחנו הזקנים גדולי הדור לא נקום בפניהם לכבדם, אזי הצעירים יפטירו ויאמרו, איזה חוצפה, ממש עקבתא דמשיחא!!!

תגידו לי באמת, האם זה לא קורה היום??? ושתבינו, במשך אלפי שנים!! סמכות האבא, המורה והמחנך והמבוגר היה שמור אצל רוב בני הנוער, רעדו מפני הסמכות, עד כדי כך שפחדו להסתכל להורים בעיניים.

והיות ודיברנו על חוצפה נזכרתי בסיפור, שפעם לפני כמאתיים שנים הלכו ברחובה של עיר שני גדולי הדור ממש, שכל חזותם אומרת כבוד, זקנים וקדושים, **רבי עקיבא איגר** ואתו בעל **נתיבות המשפט**, וזיו השכינה קורנת מעליהם. **הם** חלפו על יד ספסל שעליו ישבו כמה צעירים יהודים קלי דעת, ולמרות שגדולי ישראל עברו על ידם בכל זאת הצעירים לא קמו לכבוד גדולי הדור, **בעל הנתיבות** הזדעזע, ואמר לרבי עקיבא אייגר, זה ממש **"בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגא"**!! המשיח צריך להגיע, תראה מה זו חוצפה!!! ממש ובדיוק כמו שכתוב בגמרא, שלפני בוא המשיח תתרבה ותתעצם החוצפה בעולם!!!!

וטהר לבנו - חוקת

אייגר תיאר אותה, והנה אנחנו עמוק בפנים, "נערים משלו בנו", העולם שייך לצעירים!!!

ופתאום בדור האחרון נחיתה טוטאלית, מהפך מקצה לקצה, פשוט לא יאמן!! החוצפה בדיוק כפי שרבי עקיבא

אז באמת אנחנו בדורו של משיח!!! ושוב, לפני 2 דורות ובמשך כל ההיסטוריה אם היית מציג לאדם את החוצפה של רוב בני דורנו, של זמנינו, הוא לא היה מאמין ששייך ככה להתנהג!!! ולכן כפי שגדולי ישראל אומרים שמשיח בפתאום, אז בואו נתכונן לקראתו כראוי, גם אם נהיה אחד מעיר ושניים ממשפחה, קדימה רק חזק ואמץ חכי כמעט רגע והנה הוא בא.

"ותקצר נפש העם בדרך" המשך "החשש של עם ישראל"

העשתונות, ועם ישראל כשפחדו התחילו לחשוב רק רע ולא טוב; א. הם החליטו שהמן יתפוצץ להם בבטן. ב. הם החליטו שהם חוזרים שוב למדבר לעוד 38 שנה. ג. לאחר שטעו במחשבתם, הם דיברו נגד ה' ונגד משה.

וייתכן גם שאמרו אמירות של הוצאת שם רע ולשון הרע, שאמרו היות ומשה נענש לא להיכנס לארץ ישראל לכן הוא התפלל והשפיע על בורא עולם שיחזרו חזרה למדבר שוב לעוד 38 שנה בכדי שיוכל להנהיג אותם עוד 38 שנים.

ועכשיו מובן למה נענשו בנחשים, כי היה כאן לשון הרע וארסיות של מחשבות רעות ומסקנות אומללות, ומשה רבינו שם נחש נחושת, שתפסיקו לנחש ולהסיק מסקנות מוטעות ורעות, **אלא** שימו עיניכם לשמים ותלו ביטחונכם על בורא עולם, כי הוא מנהל את העולם, והוא יודע את כל התהליך ולא כמוכם שאתם רואים רק חצי תהליך.

ונלמד מזה שגם בעת צרה ומצוקה איומה עד כדי כך שאין הדעת סובלת, בכל זאת לא להפוך קערה על פיה, א. לא לראות יותר שחור משחור ולדמיין את הכל רע יותר מהנראה לעין, ב. לבטוח בבורא עולם שהוא מנווט את העולם והוא יודע בצערך, וסובל יחד אתך בצערך ובוכה אתך יחד, ובפרט שלפעמים הרע יתברר שזה הטוב ביותר עבורך.

ולכן זכור נא גם שאם אתה מתחזק בתורה וביראת שמים ושמירת העיניים ובכלל המצוות, ודווקא במצב כזה תוקפים אותך צרות איומות שאין דעתך מסוגלת להבין זאת, למה?? אל תאבד תקווה ואל תתמרד ותעשה טעויות ושטויות!! אלא קח נא וקרא שוב מאמר זה לחיזוקך, כי אני ועוד רבים וטובים התחזקו ממנו.

"וישמע הכנעני ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם וישב ממנו שבי"

ונראה לי שהיות ועם ישראל עבר ליד מקום שהמרגלים עשו בו עבירה, וכמו שכתב רש"י "דרך האתרים" - דרך הנגב שהלכו בה המרגלים שנאמר "ויעלו בנגב".

והיות ומתחילת הליכתם רשעים היו, לכן מקום זה מזומן לרעה לעם ישראל, ואכן עם ישראל ניזוק ששבו ממנו בשבי שפחה אחת. וכמו שהמרגלים הציגו עצמם ככשרים ובעצם התברר בסוף שהיו רשעים, לכן העמלקים באו מחופשים לכנענים ובורא עולם לא גילה להם שזה עמלק, ולכן עם ישראל לא המשיכו להשמיד את עמלק ואדום.

ונלמד מזה מה גדולה השפעה של מקום שבו עברו עבירה, ולכן עלינו דחוף לטהר את מקומות הטומאה או לברוח מהם, זה סכנה ממשית גם לצדיקים גמורים, הנה עם ישראל דור הנכנסים לארץ ישראל, בכל זאת מקום כזה השפיע עליהם לרעה ופגע בהם.

ולכן גם מכשירים שהם מקום טומאה משפיעים לרעה גם על צדיק וקדוש, אז ברח ממכשירים אלו, או קדשם שישמשו רק לטובה ולקדושה בלי אפשרות לחזור ולהשתמש בהם לטומאה ולרעה חלילה, והיות וקשה מאוד להפוך מקום טומאה או מכשיר טומאה למקום שמפיץ רק קדושה ונעול לטומאה, אזי ברח ממקום וממכשיר כזה.

ואם בכל זאת בחרת להפוך את המקום והמכשיר להפיץ קדושה, שתף את רבך ואשתך בשקיפות מלאה ובפיקוח מלא, בעניין שלא תלך לאיבוד עם כל הכוונות הטובות, ועדיין דע לך שיש סכנה בכל זאת, כי היצר מלא הוא בתחבולות.

"דרך האתרים"

בו קלקלו המרגלים וכאמור זה מקום מועד לפורענות, אבל **בורא עולם נתן כוח להם להתגבר** על זה, כי הארון נסע לפנייהם דרך 3 ימים לנקות את השטח ולהחליק את השטח, וכשם שניקה את ההרים ויישר את האדמה והרג

כתב רש"י, שעם ישראל ראה שכשמת אהרן באה עליהם מלחמה עם עמלק שהתחפש לכנעני, וחזרו 7 מסעות אחרנית וזה היה בדיוק אותו דרך שחזרו כשנגזר עליהם גזירת המרגלים.

ולכן "ותקצר נפש העם בדרך" - שאמרו עכשיו היינו קרובים להיכנס לארץ ואנו חוזרים אחרנית, הרי כך חזרו אבותינו לפני 38 שנה ועד היום התעכבו. **לכן** קצרה נפשם בעינוי הדרך, שלא היה מקום בלבם להכיל את הצער, כי גדול הוא וכבד על האדם, כי גם השכל אינו יכול לסבול אותו.

נז, לאחר תיאור גודל האכזבה וגודל הצער האיום והפחד הגדול שבו עם ישראל היה, אם כן מדוע בורא עולם העניש אותם על ידי הנחשים?? ומה העניין של נחש הנחושת?? **וייתכן** כי גם כשאדם לחוץ ומפחד אסור לו לאבד את

כתב רש"י שעם ישראל עבר ליד הנגב, ואז באו עמלקים מחופשים לכנענים להילחם עם ישראל, והעמלקים הצליחו לשבות שבי.

נשאלת השאלה למה הם נלחמו, הרי לא נכנסו דרך שם?? וגם קשה למה הם אכן הצליחו לשבות שבי מישראל? נכון שנסתלקו ענני הכבוד, אבל בכל זאת כשאין עבירות בעם ישראל לא אמור להיות נזק לעם ישראל?? **וכן** למה לא ניצלו את המצב בו עמלק התחיל מלחמה בעם ישראל להשמיד את כל עמלק ואדום??

כתב רש"י 2 הסברים ל"דרך האתרים": א. דרך הנגב שהלכו בה המרגלים שנאמר "ויעלו בנגב". ב. דרך התייר הגדול הארון הקדוש הנוסע לפנייהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה. **וייתכן** שעם ישראל הגיע בדרך הנגב, מקום

וטהר לבנו - חוקת

למנוחה וממילא אין סיבה לדאגה, במקום זה הם בחרו לדאוג ולחשוש ולחשוב שלילי.

וכשחושבים שלילי ורע זה מה שקורה, ולכן הפסידו במלחמה ושבנו מהם שפחה.

ללמדנו, לעולם נסו לתרגם כל מצב לטובה, גם כשנראה שהמצב רע, תתעקשו לפרשו לטובה אפילו שזה דמיוני, וככה בעזרת ה' אכן המצב יצא כפי התרגום לטובה, כדרך שאומרים בחלום הכל הולך לפי הפתרון - וחלום טוב חלמת, ובורא עולם ברחמיו העצומים יעזור לנו לראות בישועותינו, ונזכה שיקויים בנו הפסוק "ולא נבוש כי בך בטחנו והראנו בישועתו".

ויאמר ה' אל משה ואל אהרן יען לא האמנתם בי להקדישני

ונראה לעניין להוסיף בעניין, שיש כאן עומק נסתר, שאילו משה דיבר אל הסלע אזי היה קל יותר להחזיר יהודים שליבם כאבן אטום בתשובה - על ידי דיבור, וכפי שרבי עקיבא דימה והמשיל את הלב כאבן.

אבל במקום זה משה הכה את הסלע, שצריכים מכות בכדי לעורר אנשים שליבם כאבן לחזור בתשובה, וחבל איזה שמחה יש לבורא עולם שיהודי שליבו כאבן חוזר בתשובה רק על ידי דיבור בלי מכות!!!

ואכן, יש אנשים בודדים שפתאום באמצע החיים בלי מכות חוזרים בתשובה, כי הם זכו בזכות אבות לחזור בתשובה או בזכות מעשה טוב ואצילי שעשו בחיים, ואז הם זוכים להיות אלו שנתפסים בכוונת בורא עולם שמספיק לדבר לסלע אפילו בלי מכות.

ואם מגיעים לך הרהורי תשובה באמצע החיים בלי מכות חלילה, מיד תנצל אותם ותחזור בתשובה שלימה, ואל תדחה אותם חלילה, שמא שוב לא יבואו, או שמא יבואו מתוך מכות וייסורים חס ושלום, ואדרבה שמח בהרהורי תשובה כי בך בחר השם לעורר אותך ולהחזיר בתשובה בדיבור בלי מקל, אשריך שזכית ובעזרת השם תחזור בתשובה מתוך אהבה ושלימות ומתוך שמחה וטוב לבב אמן ואמן.

ולא היה מים לעדה

של צדיק על הגנת הדור, **ולמרות** הכל כל החסר חזר בכוחו של משה, אבל בכל זאת לזמן קצר סבלו רק בכדי לחדד את הכאב בחסרונו של צדיק.

ליבנו של עולם רצה שנרגיש מה זה חיסרון של צדיק, לכן כשמרים נפטרה היה חסר מים, ואהרן כשנפטר היו חסרים ענני הכבוד, והיה נזק ששבו שפחה. **ככה** הרגישו מה כוחו

המשך

עמלק צריך להזכיר לנו שהפסדנו את הצדיק בכך שבא להילחם ועם ישראל פחדו ונסוגו, זו נפילה גדולה לעם ישראל - וישב ממנו שבי, כי בשעה שיש הפסד של צדיק חייבים מיד להתחזק, כי אם לא מיד יש נפילה.

ואכן כשנפטרה מרים שהיה חסר מים, ואז היה צריך להתחזק שיצא מזה קידוש השם שידברו לסלע, וכשנפטר אהרן היו חסרים ענני הכבוד, כי היו צריכים להתחזק יותר לבטוח בה' שהרי ארונו רץ לפנינו ומסלק את שונאינו. **ואם**

ותמת שם מרים

וכמו שנאמר כי מפני הרעה נאסף הצדיק, שלא רצה הקב"ה שמרים תצטער וכאמור, **וכמפורש בגמרא בנא קמא** ס' ושם פירש רש"י שטובה היא לצדיקים שלא יראו ויצטערו ברעה, ולכן הם נפטרים ראשונים.

וברוך שכיוונתי, שאכן מצאתי במדרש אספה שלא נגזרה גזרה על משה ואהרן אלא לאחר פטירת מרים, כי גם הצדיקים מצטערים במיתת הצדיקים.

ומלבד זאת כתוב במדרש שם, שהיות ושלושתם היו פרנסים טובים לעם ישראל, אינו בדין שהם ימותו והיא תישאר. וייתכן שהכוונה שזה יראה כביכול שהם פחות טובים ממנה, וזה אולי קצת זלזול באחיה הקדושים. **וכמובן** היא סיימה את תפקידה באופן מושלם בעולם הזה, וכפי שכתב הגרש"ר הירש, ובחייהם ובמותם לא נפרדו, כי יחד השלימו תפקידם כראוי.

בתורה הקדושה מופיעה סיבת פטירת אהרן ומשה, ופלא הוא מדוע מתה מרים עוד קודם פטירת אהרן ומשה בלי טעם לפטירתה??

ונראה, שלכך נסמכה פטירת מרים לפרשת פרה אדומה, לומר שגם פטירתה היא כחוק לפני המלך בלי סיבה מובנת, מלבד מה שכתב רש"י שמיתת צדיקים מכפרת, (ועיין פרשת כי תבוא מה שכתבתי בעניין מכה שלא כתובה בספר התורה - שהיא מיתת צדיקים, כי לא מפורש בתורה סיבת פטירת מרים שממנה נלמד שמיתת צדיקים מכפרת).

אבל עדיין אפשר להוסיף, שמלבד הטעמים הקודמים, שמא גם לא נגזר על מרים (שכל כך אהבה ודאגה למשה רבינו עד כדי כך שהיא סיכנה את עצמה למענו כשהיה ביאור בתוך תיבה), **לסבול את הצער הגדול לחיות ולראות את אחיה הצדיקים** משה ואהרן שכל כך חפצו להיכנס לארץ ישראל, **נפטרים ולא נכנסים לארץ ישראל** מחמת עונש, כי בשבילה היה גורם צער גדול מנשוא.

וטהר לבנו - חוקת

וכידוע בורא עולם לא מעניש בן אדם בלי לקחת בחשבון את כל הסובב סביב האדם דהיינו משפחתו ומכריו, האם גם להם מגיע לסבול בצער עונשו של אדם זה, ולכן חייבים אנו לדבוק בדרכי הבורא יתברך ולשקול צעדנו שלא נגרום נזק לעצמנו וצער נוראי שלא מגיע למשפחתנו, ועל כן כשהיצר תוקף בעוז תיכף תשתיקו ותגיד לו: אני לא יכול לחטוא, כי כל כך הרבה אנשים יפגעו בגלל הנפילה שלי, ואני לא מסוגל לצער כל כך הרבה אנשים שמסביבי.

המשך

וכאמור הדברים נפלאים, שהיות ונגזר על משה ואהרן להפטר בגלל חטא מי מריבה, לכן נפטרה גם מרים, כי מפני הרעה נפטר קודם הצדיק - שלא יראה את הרעה, ולמרים לראות את אחיה הצדיקים לא נכנסים לארץ ישראל זה היה צער יותר גדול ממה שתישאר לחיות בלעדיהם, ולכן נחשב שגם היא נפטרה בעקבות "מי מריבה".

ולפי החידוש הקודם מובן המדרש רבה לא' ד' שכתב שכתוב 3 פעמים בתורה "מי מריבה", כנגד 3 צדיקים שמתו בעקבות מי מריבה, שהם משה ואהרן ומרים, וקשה וכי מרים נפטרה בגלל מי מריבה, הלא היא נפטרה עוד לפני מי מריבה, כי רק בעקבות מותה הפסיקו מי הבאר לצאת ואז באו לניסיון של "מי מריבה"???

וישמע הכנעני וילחם בישראל

הם העדיפו לבוש עמלקי ושפה כנענית בפרט שיתכן ועם ישראל יבחינו במבטא הזר?!

אלא, עמלק שבא להילחם ברוחניות, בכוח התפילה של עם ישראל, כמפורש ברש"י, לכן הם העדיפו להטעות את עם ישראל במאמץ גדול יותר מצדם שזה לשנות שפה, כי כמו שעם ישראל מתאמץ בתפילה הם יתאמצו להטעות בשפה ובדיבור דווקא, ובפרשת בלק בל"נ אכתוב בשם הגאון שכוחו של עמלק נובע מר"ת עמרם משה לוי קהת.

כתב רש"י שזה עמלק, ששינה לשונו לדבר ככנענים אבל לבושם היה ככנענים, בכדי לבלבל את עם ישראל בתפילה שיתפללו על כנענים וכך לא יצליחו במלחמה, ואכן עם ישראל לא ידעו נגד מי הם נלחמים לכן התפללו לה' שיתן את העם הזה בלי פירוט איזה עם.

ופלא עצום הוא, אם עמלק רוצה להטעות את עם ישראל, הכי קל ופשוט היה שיתלבשו ככנענים כך ההטעה תהיה מיידית, ופחות ידברו ביניהם, כך לא ישמעו את שפתם, וגם אם ישמעו זה עדיין יבלבל אותם בגלל הלוש השונה, למה

ללמדנו, שמלחמה זה מתוך מאמץ וקושי כי אז יש ניצחון, ולא מתוך חיים קלים והשקעה קלה, ואולי עמלק הצליח לשבות שבי רק להוכיח לנו מה מעלת המאמץ במלחמה, בכדי שאנחנו עם ה' נזכור תמיד להשקיע ולהתאמץ במלחמת היצר, שתמיד נלחם בנו, ואסור לנו לנוח או להילחם מתוך נוחות וחיים קלים, אלא מתוך קושי והקרבה ומאמץ, כי ככה מנצחים!!!

נכון אנחנו מתפללים שלא נגיע לידי ניסיון, אבל כשבכל זאת הגיע ניסיון עלינו להשקיע בכל הכוחות ולהתאמץ למרות הקושי, וגם לפני המלחמה, עלינו לסגור שערים ליצר הרע, גם אם זה הופך את החיים לקשים יותר ופחות נעימים, אבל רק כך מנצחים, ולפי הצער והקושי כך הקב"ה ישמח בנו וישלם לנו שכר בשפע ויגמול לנו אך רק טוב אמן ואמן.

ויצא עוג לקראתם למלחמה - ויאמר ה' אל משה אל תירא אותם

ובספר שפתי צדיק מתרץ שמראה אברהם שהיה עוסק בעשיית המצות, נקבע ונחרט בליבו עד שנקרא שמו עוג על שם זה, ויש אומרים שאפילו אברהם גם נתן לו לאכול מן המצות. **ובצדקת הצדיק**, הוסיף שלא לחינם ניצל עוג מדור המבול, כי כלפי חטא ההשחנתה והזנות עוג היה צדיק. **אבל** ראיתי **מדרש** שעוג זינה עם אשת חם לפני המבול ולכן חם שימש בתיבה שיחשיבו את הנולד אחריו, ואם כן הרי גם הוא השחית דרכו?? וגם צריך עיון ממה התפעל עוג מהמצות עד כדי כך ששמו נקבע על שמו???

ונראה שלמרות שעוג חטא לפני המבול, בכל זאת כתוב במדרש שחזר בתשובה והתחייב להיות עבד לנח, ואפילו אם התשובה שלו לא הייתה מושלמת בכל זאת הוא שרד **ונפלט מהמבול** רק בכדי שמכוח גודלו הגופני יצליח לברוח מהמלחמה, ולעשות את שליחותו להודיע לאברהם שלוט נשבה, ועל ידי כך יתקיים בית דוד שיצא מלוט, ולכן שמו נקבע על פי שליחותו ותפקידו.

אבל גם לאחר מילוי תפקידו הוא שרד עוד שנים רבות עד סוף חיי משה, ולמה?? **כאן** בא תפקיד המצות שראה, שהרי הדבר נחרט בליבו, כי שאל את אברהם אבינו לפשר אפיית המצות ואברהם הסביר לו שעתידיים ישראל להינצל ממצרים בחיפזון והמצות מסמלות את החיפזון. **וראיה** רחבה זו של תמונה כוללת ועתידינית גרמה לעוג לקלוט ולהבין שכל תפקידו בחיים וכל הצלתו מהמבול הייתה

כתב רש"י שמשה פחד שמא תעמוד זכות אברהם לעוג, לפי שהודיע לאברהם על שנשבה לוט בן אחיו של אברהם במלחמה.

וכתבו התוספות שלמרות שכוונת עוג הייתה לרעה, כי רצה שאברהם ימות במלחמה והוא יתחתן עם שרה, בכל זאת יצא מזה דבר טוב לאברהם, ומזכות זו פחד משה. **ובכלי יקר** מדייק שכתוב "בידך נתתי" לשון עבר ולא "אתן", כי לעוג לא הייתה זכות מהחסד שעשה לאברהם כי עוג התכוון רק לרעה שימות אברהם.

ולכאורה קשה, שהרי תוספות מוכיחים את יסודם שתוצאה טובה משמשת כזכות אפילו אם היא באה בכוונות זדוניות, מבלק שהקריב 42 קרבנות לה', במטרה רעה לקלל את עם ישראל, ובכל זאת הגמרא סנהדרין ק"ה אומרת שבזכות זה יצאה ממנו רות, ואם כן מדוע לעוג אין זכות מחמת התוצאה הטובה שעשה לאברהם???

ובכדי לענות על זה, אקדים שהנה כתב רש"י בפרשת לך לך על פי המדרש, שעוג מכונה בתורה "פליט" כי נפלט וניצל מהמבול, ובמדרש רבה ל"ט אמרו, מובא גם בתוספות נדה ס"א שנקרא עוג, בגלל שכשבא עוג להודיע לאברהם על לוט שנשבה היה אברהם עושה עוונות מצות לפסח, והדבר צריך עיון, וכי למה שמו נקבע מאות שנים רבות לאחר שנולד ועוד שנקבע שמו על שם פעולת אברהם??

וטהר לבנו - חוקת

רעות, וגם עוג הבין שזו מטרת הישרדותו למען שליחותו שתוקנה על ידי אברהם לטובה, ולכן קרא שמו עוג.

וכל זה, כי אצל גויים מחשבה רעה ה' מצרפה למעשה, ואפילו מעשים טובים חטא הוא להם וכפי שהגמרא ב"ב"י אומרת, שכל צדקה וחסד שגויים עושים - חטא הוא להם, כי עושים זאת רק למען התועלת הפרטית, או לנגח את עם ישראל. ואם כן יוצא כביכול, שכאילו ה' הציל את עוג מהמבול למען מטרה רעה חלילה, למרות שהייתה גם תוצאה טובה, לכן חשוב מאוד היה לאברהם לתקן מחשבתו הרעה!! והתיקון הגיע על ידי המצות וכאמור.

למה עוג נשאר לחיות מאברהם והלאה עוד שנים רבות?? - המשך

שאכלו בליל פסח עם הפסח והמרור, אבל ברגע שטעמו את המצוה מצת מצוה בתוך גופם, בער בהם אש קודש, לעשות עוד מצוות שיהיה להם לכל ז' ימי הפסח, וכפי שכתב רש"י יהושע ה' יא שבחודש זה טעמו במצות טעם מן.

ואש קודש זה הכניס אברהם במצות ומזה נתן לעוג וזה מה שהחיה את עוג שנים רבות וכאמור, אבל בשעת מבחן עוג נכשל, ובמקום לעזור בא להילחם נגד ישראל.

ולכן נענש שההר העגול כעוגה נתקע בראשו, והשיניים שאכלו עוגות מצות מהשיריים של אברהם אבינו נקמו בו ונתארכו ונתקעו בהר, וכך לא הצליח לשלוף את ההר העוגה הגדולה ממנו.

וגם משה רבינו עצמו, בידו ממש הכה את אותם רגליים שרצו לבשר לאברהם שנשבה לוט, היות וכוונתו הייתה לרוע, לכן עכשיו הוכה ברגלו והופל ארצה ומת כשעוגה בראשו, כך הושלם מעגל לרעת עוג, במקום מעגל חיים ענק ארוך וחיובי, יצא מעגל מכוער וקטלני.

ללמדנו, שאכן יש סגולות נהדרות שיכולות לעזור לנו להתחזק מעמד ולהתחזק, אבל אם בשעת מבחן לא נעמוד בניסיון, אזי אותה סגולה היא עצמה יכולה לשמש ככלי נשק נגדנו, ולכן סגולה טובה היא, אבל עלינו להתאמץ בכל הכוח לנצח את היצר ולא להסתמך על סגולות וברכות וכדומה.

בכל זאת, איך נפלו גיבורים???

לעם ישראל הוא נופל שדוד כטיפש ובא להרוג ולהשמיד את עם ישראל???

התשובה היא שגם אחרי כל הנקודות הטובות שהיו עוזרות לו להצליח בתפקיד הטוב, בכל זאת היצר הרע הצליח להפילו על ידי תאוות הכבוד, והכבוד היה שתושבי ארץ כנען כבדו אותו שהוא שומר הסף וההגנה הכי חזקה והמשקל נגד המושלם כנגד עם ישראל.

ולכן כשבא להילחם עם ישראל על ידי מחיקתם בבת אחת בקבורה תחת ההר הענק שהרים עליהם, בכל זאת הוא קרא לעמו בכדי שיתנו לו כבוד שהצליח בתפקיד שומר הסף, ומילא את תפקידו לבד ובאופן מושלם ובמכה אחת, כראוי לאדם ענק חזק ומיוחד כמוהו!!!

ומפני הכבוד אנשים הכי טובים קורסים שדודים ונופלים לתהומות!!! כמו שכתבתי בפרשת וירא על לוט השופט בסדום שרצו לקלקל אותו מהחסד שדבק בו מבית אברהם על ידי כבוד של שופט!!! וזה מה שהרס את קרח ועדתו!!!

ואפילו השטן בגלל הכבוד שקיבל ביום כיפור לעזאזל שעיר השווה לשעיר הניתן לבורא עולם הוא מתבלבל ולא מקטרג! אוי כבוד כבוד כמה שאתה הורס כל חלקה טובה!!! נברח מהכבוד!!! והכבוד ירדוף!! ונמשיך לברוח מהכבוד!!! שימשיך לרדוף!!

עבור מטרה זו, וזה החלק שלו בפזל, ולכן קרא שמו עוג כי כאן קלט את תפקידו בחיים.

וייתכן עוד, שברגע שראה את המצות, הבין שאברהם אבינו לא ימות במלחמה, כי עליו להוליד ולהקים את עם ישראל, כפי שאברהם ראה בנבואה - עד כדי כך שאפילו חוגג את חג וניסי עם ישראל, ולכן תאוות עוג שימות אברהם במלחמה ושהוא עוג יתחתן עם שרה נמוגה והלכה,

וככה תיקן אברהם את הישרדות עוג במבול למען שליחותו שלפחות הסתיימה בהבנה נכונה ולא בכוונתו

התשובה אולי טמונה בכך שאברהם נתן לו לאכול מהמצות, כי אברהם אבינו מצד אחד ידע שכוונת עוג הייתה שלילית, כי רצה שימות אברהם והוא יתחתן עם שרה, ומצד שני לאברהם הייתה הכרת הטוב לעוג שהיה לו חלק בהצלת לוט.

לכן כשנתן לו לאכול מהמצות בעצם נתן לו להכיר שטעה כשחשב שאברהם ימות במלחמה וכאמור, וגם נתן לו כוח לחיות עוד שנים ולשמש בתפקיד נוסף. והתפקיד הוא שכשעם ישראל יבוא לארצו, עוג יקבלם בכבוד ויעזור להם לכבוש את ארץ ישראל, אבל אם הוא ירשיע וייכשל אזי הוא יענש גם על כוונתו הרעה שהייתה טמונה בשליחותו להודיע לאברהם על ששבו את לוט.

ואכן במצוות יש סגולה עצומה כפי שכתבתי בפרשת בשלח בפסוק "ויבאו בני ישראל בט"ו לחודש השני לצאתם מארץ מצרים, וילוונו כל העם", שלעם ישראל היה ביטחון בבורא עולם שידאג להם במדבר, חסד נעורייך אהבת כלולותיך, ולכן לא הכינו כלום מלבד מצות מצוה

באמת פלא עצום איך יתכן שאדם כמו עוג, שחי שנים כה רבות, וזכה לראות ניסים ונפלאות מעל דרך הטבע, הן במבול שלמרות שאחז בתביה ונשם אויר מהתיבה, בכל זאת הוא היה אמור להיות נמס מהגופרית שבמים הרותחים שהיה במבול שמחה כל בשר, ונוכח לראות שהעולם אינו הפקר ויש מנהיג לבירה, ויש שכר ועונש!!!!

ואחרי זה הכיר בקדושת אבי האומה היהודית "אברהם אבינו" והיה לו קשר מעניין וחשוב אתו, והיתה לו אריכות ימים מופלגת שזכה לראות את העם שיצא מאברהם אבינו ואת הניסים שעבר העם הזה הצאצאים של אברהם אבינו, וברור היה לו כשמש שזה העם שהם נזר הבריאה ובשבילם נברא וקיים העולם, כי הוא ראה ראייה רחבה מאוד בחיים כמעט יחיד בדורו, ואיך אדם זה בשעת מבחן במקום לעזור

וטהר לבנו - חוקת

ויאמר ה' אל משה אל תירא אתו כי בידך נתתי אתו

בכוח רוחני קדוש ולא בדרך הטבע למרות שבדרך הטבע היו לו כוחות עצומים ביותר.

אלא שקצת קשה לי על פירוש זה שהרי בתחילת דברי הרשב"א כתוב שעוג ידע שעם ישראל מנצח עמים רבים שלא בדרך הטבע, ולכן הבין שאין לו להילחם עם ישראל בכוח הטבע, ואם כן מה הגדלות שעוג בטח בזכות אברהם אבינו ולא בכוח הטבעי???

וייתכן שהיות ועוג מלך הבשן הרים הר שהיה ברוחו כנגד כל מחנה ישראל, עוצמה זו הייתה אמורה לסחרר את ראשו בגאווה שהצליח לעשות דבר שאין בכוח יצור אנוש בעולם לעשות כמוהו ולא להתקרב לכוחו זה, ואפילו על יהודים התורה חוששת שבגלל ההצלחה הגשמית האדם ישמן ויבעט, ויחשוב בכוחו ובעוצם ידו עשה את החיל!!!

ובכל זאת עוג למרות שהיה גוי רשע בעל מחשבות רעות וזדוניות בכל זאת לא רמו עיניו ולא הלך בגדולתו וגם לא בשיא גודלתו ועוצמתו בגשמית העצומה שכביכול רק היה חסר לו להנחית את ההר הענק על כל עם ישראל, אלא עדיין תלה דעתו ובטח שיצליח אך ורק בזכות אברהם אבינו, זה אכן גדלות עצומה ולכן פחד משה רבינו מעוג.

כתב רש"י ע"פ הגמרא (נדה סא) שהיה משה ירא להלחם שמא תעמוד לו זכותו של אברהם שנאמר (בראשית יד) ויבא הפליט הוא עוג, שסיפר לאברהם שבן אחיו לוט נשבה.

ולכאורה לא מובן מדוע משה רבינו פחד מעוג מלך הבשן, הרי כוונת עוג מלך הבשן כשהודיע לאברהם אבינו שנשבה לוט לא הייתה לשם שמים ולשם מצוה, אלא כוונתו הייתה זדונית שרצה שאברהם ילך להילחם וימות במלחמה ואחרי זה עוג יקח את שרה לאשה??

והתשובה היא כפי שתירץ בספר **שמי ושם אבותי** על פי מה שכתב הרשב"א **ברכות נד'** שעיקר בטחונו של עוג מלך הבשן לא היה בכוח גבורתו וגודלו העצום ביותר, וגם לא בעוצמת ההר הענק שתלש בכדי להפילו על כל עם ישראל, אלא **עיקר בטחונו היה בזכות אברהם אבינו** כי מחמתו נעזר אברהם להציל את לוט בן אחיו, ולכן תלש הר להזכיר שיש לו זכות אברהם אבינו מהאבות שנמשלו להר ככתוב **"כי מראש הרים אראנו"**.

ולפי זה מובן שמשם רבינו פחד מעוג, כי אמונה כזו היא זכות עצומה אפילו לרשע כעוג, מחמת שתולה בטחונו

אל תירא אתו – פעמים עם ישראל היו תחת הר שאיים לקבור אותם

להר, **וממילא** כאן ששוב היה הר תלוש המוכן לקבור את עם ישראל מתחתיו, זה עצמו עורר קיטרוג האם עם ישראל אכן מקיימים את התורה כראוי או שלפי דרגתם שעברו 40 שנה עם הרב הגדול ביותר נביא הנביאים – משה רבינו, אולי עם ישראל לא מושלמים כראוי להם, ולכן פחד משה שמא יגרום החטא.

יתכן שברגע שעוג הרים את ההר להפילו על מחנה ישראל, חשש משה רבינו שעוג מעורר קטרוג על עם ישראל, כי בעצם עם ישראל כבר היה במצב כזה שהר שלם היה מעליהם, שהרי במתן תורה הקב"ה כפה על עם ישראל הר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לא תקבלו את התורה פה תהיה קבורתכם – מתחת

מפלת עוג מלך הבשן

לצאת, וכשזה היה מוכן הנמלים פוררו את מקום אחיזתו בצידו ההר, ובאותו רגע הוא הסיח את דעתו מביטחונו בזכות אברהם, ומיד קרס עליו ההר וחנקו,

ולהבדיל אלף אלפי הבדלות בין טמא לקודש, דוד המלך למד תורה בכדי שלא ימות ורק ברגע של היסח הדעת שנפל מהמדרגה באותו רגע הפסיק מלימודו ומלאך המוות ניצל זאת ונטל את נשמתו.

אצל הגויים הקב"ה מחשב מחשבה רעה למעשה, והנה עוג זמם כשבא להגיד לאברהם אבינו כי נשבה לוט, שאברהם ילחם וימות והוא – עוג ישא את שרה, ולא מצאנו שקיבל עונש על כך, אבל כאן הוא קיבל על כך עונש על כך, שהרי כאמור הוא בטח לא בכוחו העצום אלא בזכות הצדיק – אברהם אבינו וזו זכות עצומה עבורו, אבל מידה כנגד מידה הקב"ה שלח נמלים לעוג בתוך ההר חור שכאשר ייפול ההר עליו שיניו יהיו במלכודת בלי אפשרות

וישלח ישראל מלאכים אל סיחון אעברה בארצו

אומנם עדיין קשה שהרי ישנו הבדל נוסף, שאצל אדום כתוב "נעברה נא בארצו", ואילו אצל סיחון כתוב "אעברה" שזה לשון יחיד, ואם כן צריך להבין מה פשר הבדל זה??

ונראה לתרץ, שכשפנו לאדום דברו בלשון רבים ובלשון בקשה כי רצו לרצותו שלא ילחם עם עם ישראל לכן נקטו בלשון הזו שלא רק ההנהגה מבקשת שלום ובלשון בקשה יפה, אלא כל העם כולו מבקשים יפה בלשון "נא".

הבעל הטורים שואל מדוע כשעם ישראל פנו לאדום אמרו "נעברה נא בארצו", ואילו כשפנו לסיחון לא פנו אליהם בלשון "נא"?? **ומתרץ הבעל הטורים** שהיות וכלפי אדום היה אסור לעם ישראל להילחם בהם לכן דיברו איתם בלשון בקשה, ולכן אדום לא נלחם עם בני ישראל, אבל כלפי סיחון שהיה מותר להילחם בס ורק מפני הגינונים פתחו בדברי שלום לכן לא פנו בלשון בקשה, אגב בחזקוני כתוב שמשם פנה להם במכתב שלום ועם ישראל במכתב למלחמה.

ויתפלל משה בעד העם

ללמוד שמי שלא מוחל הוא אכזרי, הרי משה היה אדם גדול בתורה וקדוש וטהור שנהג במידת חסידות מופלגת, ומהיכן לנו שמי שלא נוהג כפי שמשם נהג הוא אכזרי??

כתב רש"י מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה, שלא יהיה אכזרי מלמחול, ומקשה **האבני נזר** וכי מכך שמשם התפלל על העם למרות שקודם לכן הם **פגעו** בו קשות, מזה אפשר

וטהר לבנו - חוקת

שסיכנו אותו, ולא רק שימחל להם בפה, אלא ה' דרש ממנו שיעשה מעשים בגופו שיוכיח שהוא מוחל להם באמת.

אבל אם אין חובה למחול אז הקב"ה היה כותב בלשון "ועשו וישימו" ואדרבא אם בכל זאת משה רבינו היה עושה בעצמו את הנחש היו לומדים מזה על טוב לבו העצום של משה רבינו שלמרות שמחל להם בכל זאת התנדב בגופו גם לבנות להם תרופה על ידי נחש ענק מנחושת, וכאמור הקב"ה כתב בלשון ציוו על משה ובפרט שכתוב "לך" כי זה לא רק מידת חסד וטוב עין אלא חובה למחול ואפילו לפעול במעשים לעזור לפוגע בך,

וכדברי הים של שלמה סוף פ"ח שלא מספיק למחול אלא חייבים גם לעשות מעשים בפועל והוכחה לכך זה מכאן כך חידש הטעם ודעת.

חידוש עצום זה חיזק אותי לא רק למחול למי שפגע בי וציער אותי לפני שהתחדש לי חידוש זה, אלא גם חייב אותי לפעול במעשים ולהתקשר לבקש סליחה מאותו זה שפגע בי מאוד, כי דבר ראשון אני חייב להתחזק בעצמי מהחידושים והחיזוקים שאני כותב, ורק אחרי זה לדרוש מאחרים, כי קשוט עצמך תחילה, נכון זה לא היה קל אבל חייב אני לסלק ממני כל מידת אכזריות.

עשה לך שרף והיה כל הנשוך וראה אתו וחי

מדובר על אנשים שהנחש כבר הכיש אותם ונתן בהם את ארסו הקטלני, ובכל זאת עדיין יש עוד מקום וצורך להפחידם עוד יותר, ולמה?!

ויתכן שכאשר אדם מוכש והארס משפיע עליו הוא כבר מרגיש כאבים חזקים והראש שלו כבר חושב על המוות או על כאביו ולא תמיד במצב כזה הראש פנוי להרהורי תשובה, ולכן בורא עולם דרש שמשה רבינו ישים נחש גדול שברגעים קשים אלו יצליחו להתנתק מכאבם ויסורם כי יתעורר בהם הפחד הטבעי שטבוע בהם מפני נחשים, וממילא היסח הדעת הזו תגרום להם להתנתק מכאבם ולהתעורר בתשובה.

והנה כידוע מגדולי רופאי הנפש גם בני זמננו, שלפעמים להוציא טראומה מבן אדם זה דווקא על ידי לשחזר בו הטרומה שחוה ולתקן אותה, או להתמודד מולה עם כלים נוספים כך יוצא שפותרים לעומק את הבעיה משורשה ולא מסביב לה.

ולכן, באמת כפי שכתב הרמב"ן סכנה היא לאדם שיעוררו בו שוב את הטרומה בכך שמזכירים לו את המזיק שהזיקו ושמפחידו ביותר, אבל כאשר מדובר במומחה לתורת הנפש אדרבא הוא דווקא ישתמש בכלים הנכונים כן להזכיר את המזיק ואדרבא בטיפול נכון הוא יצליח להוציא את הפחד מבן האדם.

וכאן בורא עולם נתן את הכוח הזה לרופאי הנפש להצליח לרפאות דווקא בדבר המפחיד ביותר, וכפי שכתב הרמב"ן לרפאות מר במר, וזאת למרות שבאופן כללי זה סכנה גדולה להזכיר את הפחד וכפי שכתב הרמב"ן בשם הרופאים, ואכן הכלים שעזרו כאן לצאת מהטרומה ולהתרפאות היה בכוח האמונה והביטחון בבורא עולם, שאין עוד מלבדו.

ותירץ האבני נזר על פי הכלל של הירושלמי תענית תחילת פרק ב' שבעבודה זרה יש כלל שכשם שמענישים את העובד כך מענישים את הנעבד – דהיינו מי שהשתמשו בו לעבירה, ולכן כאשר עם ישראל חטא והשווה את משה לה' כפי שכתוב "וידברו באלוקים ובמשה" הרי שבוזה הם סיכנו מאוד את משה שאמור להיענש בגללם שהרי השוואת אדם לה' זה חוצפה שנוגעת אפילו באבק עבודה זרה שמשווים עבד לרבו, והיות ומשה הסתכן הוא לא היה חייב למחול לעם ישראל על מה שפגעו בו ושסיכנו אותו, ואם בכל זאת מחל להם משה זה מוכיח שמי שלא מוחל הוא אכזרי.

אך לצערי שוב לא הבנתי מאיפה הראייה שמי שלא מוחל הוא אכזרי, הרי יתכן שמשה מרוב גדלותו העצומה ומרוב חסידותו וצדקותו מחל לעם ישראל גם כאשר סיכנו אותו, אבל לא בגלל שהוא חייב ואם הוא לא מוחל הוא אכזרי?!

ונראה לתרץ שהנה כתוב שה' ציווה את משה "עשה לך שרף ושים אותו על נס" ולא כתוב "ועשו שרף וישימו אותו", ולמה? כי ה' רצה שמשה בעצמו יעשה זאת, כי בורא עולם רצה שמשה יעקור מעצמו כל טינה וכל מידת אכזריות שיש בטבע האדם כנגד הפוגעים בו וכנגד אלו

לכאורה יש סתירה בדברי הרמב"ן, שמצד אחד כתב הרמב"ן שהקב"ה קבע כחוק בעולם שממתיק מר במר, ולכן הקב"ה דרש ממשה רבינו לעשות צורת נחש שכביכול בנחש לקו בנחש יתרפאו, ובעצם כך קבע הקב"ה את טבע הרפואה שירפאו על ידי מרירות אחרת וכידוע.

ומוסיף השפת אמת שלכן הקב"ה ציווה לעשות נחש ולשים אותו על מקל גבוה, והרי אם המטרה רק להסתכל כלפי מעלה מספיק היה מקל גבוה ואפילו כדור בראשו, העיקר שישתכלו כלפי מעלה, לשם מה ציווה הקב"ה שישים נחש על ראש המקל? אלא שכאן קבע בורא עולם את דרכי הרפואה שיתרפאו מר במר וכפי שכתב הרמב"ן.

אומנם המשך דברי רמב"ן לכאורה נראים כסותרים, שכתב שמדרכי הרפואה אסור להראות לחולה את מה שהחלה אותו, למשל מי שננשך על ידי כלב אסור להראות לו צורת כלב כי הוא מסוגל לקבל טראומה מזה ולהסתכן שוב או גרוע מכך.

ובכל זאת ציווה ה' ממשה להראות לעם ישראל צורת נחש דווקא כשנשכו על ידי הנחשים, בכדי להראות לעם ישראל שלא רק שמצבם מחמיר בראותם נחש אלא אדרבא הם מבריאים עד כדי כך שאפילו גוסס שננשך גם היה מבריא, וכל כך למה? כי ה' רצה לחנך אותם שידעו שה' הוא הממית והוא המחיה בכל דרך שיבחר גם בהיפך מהשכל האנושי.

ובמהר"ל מפראג בגור אריה כתב סיבה דומה אבל שונה, שהסיבה שהקב"ה ציווה להניח נחש על נס זה כי דווקא בגלל שהנחש הכיש אותם אז כשרואים אותו הם נבהלים מאוד ומתוך הפחד הנוסף הם יכוונו עוד יותר את לבם לשמים בתפילה מכל הלב, ונראה להוסיף שלמרות שגם ככה עם ישראל היו מפוחדים בפחד מוות כפשוטו כי

וטהר לבנו - חוקת

וישלח ה' בעם את הנחשים וינשכו את העם

אותה לרפואה, שמי שנשכו נחש רפואתו שיניח יתוש כתוש עליו ויתרפא, והיות והם זלזלו במן שאין דבר שאוכל ואינו מוציא והם יסבלו ויזכרו שהם זקוקים לרפואתם ליתוש שמכניס ולא מוציא.

וכידוע היום משתמשים בארס של נחש מדולל בכדי לנטרל ארס של נשיכת נחש, ואולי מאז שבורא עולם אמר למשה רבינו לשים נחש נחושת, מאז השתנה הרפואה ומרפאים גם ובעיקר על ידי נסיון העשוי מארס נחש, וכפי שאמר הרמב"ן שבורא עולם קבע לרפואה כביכול לרפאות מר ממר.

בספר בינת יששכר כתב שיש כאן מידה כנגד מידה, שהרי עם ישראל טען נגד המן שהוא עתיד להתפוצץ בבטנם שהרי כל 40 שנה במדבר שאכלו מן לא היה להם צרכים, והם טענו וכי יש לך יצור שמכניס אוכל ולא מוציא?? אלא בוודאי בסוף שאריות האוכל יגרמו שבטנו תתפוצץ.

אבל בעצם הם טעו שהרי יתוש הוא בעל חיים שאוכל ולא מוציא כפי שכתוב בגמרא **גיטין נו'**! אם כן היה להם ללמוד מיתוש ששייך דבר שכזה בעולם, ולכן נענשו בנחש כי הגמרא בשבת עז' אומרת שבורא עולם לא ברא בריה מיותרת בעולם, והגמרא מציינת שיתוש בורא עולם יצר

וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים

צדיק או רשע, שכידוע צדיקים מצאו את המן בפתח ביתם וכמה שאדם הרשיע יותר היה עליו להתאמץ ולהרחיק יותר למצוא את המן, וככה כולם ידעו מה יודע בורא עולם על כל יהודי ויהודי.

ולכן עם ישראל טענו על המן שמודיע לכולם מה יודע אלוקים על האדם לכן ניזוקו על ידי נחש שחטא שטען לחוה ופיתה אותה לאכול מעץ הדעת בטענה **"כי יודע אלוקים"**, ובפרט שהנחש רצה שיאכלו בכדי שידעו טוב ורע ועם ישראל חטאו שלא רצו לאכול ולדעת כאלוקים מי טוב ומי רע!

כתוב ברוקח שעם ישראל חטאו בכך שהתלוננו על המן שטעמו היה מושלם ביותר ואמרו **"ונפשנו קצה בלחם הקלקל"** לכן הם נענשו בנחש, שהרי הנחש גם דיבר עם חוה נגד בורא עולם כשאמר **"כי יודע אלוקים"** והוא נענש שעפר יאכל כל חייו, אז יבוא הנחש שדיבר נגד בורא עולם שנענש שלא יטעם טעם טעים באוכל כל חייו ויעניש את אלו שטעמו טעם נפלא באוכל ודווקא מזה דיברו נגד בורא עולם בכפיות טובה, שוב מצאתי את עיקרי הדברים **במדרש תנחומא**.
ואולי בדרך דומה יש כאן עוד הסבר למידה כנגד מידה, שהרי עם ישראל התלונן נגד המן כי המן גילה צפונות אדם, וכולם ידעו מה יודע בורא עולם על כל יהודי האם הוא

וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים

ונראה להוסיף שבורא עולם ברחמיו הגדולים בציווי נחש הנחושת חידש רפואה לעם ישראל הן על נשיכת הנחש והן על נשיכת השרף, דהיינו שחידש רפואת הגוף ורפואת הנפש לכל חולי עמך בית ישראל בפרט ולכל העולם בכלל.

האור החיים הקדוש כתב שעם ישראל חטאו בשני דברים, כי דיברו לשון הרע גם על משה וגם על הקב"ה, ולכן נענשו בשנים שנענשו גם בנחש שמזיק לגוף וגם בשרף שמזיק ושורף את הנפש.

ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל

של משה היה ענק שבענקים בתורה וכו' אחד ששמח בלבו שמשה מת כי הוא כבר בנה בכך את עתידו.

ועוד יותר נבהלתי שאותו יהודי בודד שרק חשב כך בלבו בלי לספר לאף אחד כבר גרם נזק בל יכופר לנצח, כי בתורת ה' צבקות עד סוף כל הדורות לא נכתב על משה רבינו שכל ישראל בכו עליו!! וזה בולט ביחס לאהרן הכהן!! והכל בגלל מחשבות של בן אדם אחד!!! פשוט מבהיל על הרעיון!!

ואם בדורו של משה הדברים אמורים, מה נאמר ומה נדבר על הדורות האחרונים, והרי מה שהיה הוא מה שיהיה, ולכן כמה אנחנו מפסידים על חוסר כבוד חכמים וגדול הדור שפושא בקרבנו וגם בין טובים ומצוינים ממש, ואיזה נזק אנחנו גורמים לדורות ה' ירחם.

דבי יונתן איבשיץ זצ"ל בספרו **תפארת יונתן** שואל מדוע אצל פטירת אהרן כתוב שבכו עליו כל בית ישראל ואילו על משה רבינו לא כתוב **"כל"!!**?

ותידיץ שאצל אהרן הכהן לאף יהודי לא היה צפיות שיהיה כהן גדול במקום אהרן, כי רק הכהנים מבניו ממשיכים את דרכו, אבל אצל משה רבינו היות וידעו שמשה רבינו לא מוריש את תפקידו לבניו אלא ליהושע בן נון שכבר היה אדם מבוגר כשקיבל את התפקיד והיו כמה שציפו לקבל את התפקיד אחרי יהושע ולכן הם לא הצטערו על פטירת משה אלא בלבם שמחו שהם מתקדמים ליעדם.

וכשראיתי את הדברים הללו התבוננתי שהרי מי שמצפה לרשת את משה רבינו אמור להיות מגדולי ישראל ממש, גאון אדיר בתורה ומפורסם בצדקותו, ואין אנשים רבים כאלו בעולם כולו אלא בודדים ממש, ונבהלתי שכבר בדורו

ויראו כל העדה כי גוע אהרן

איך מת אהרן בלי שישאר להם קושיה על כך?? ולמה משה רבינו ביקש רחמים ומעשה ניסים??

וגם קשה שהרי במדרש רבה כתוב שגובהו של אהרן היה 10 אמות כגובהו של משה רבינו, ואילו אלעזר היה בגובה רגיל ואם כן נעשה נס גדול שבגדי אהרן הצטמצמו לפחות בחצי והתאימו בדיוק למידת אלעזר, ובכל זאת בנס הם התאימו למידתו של אלעזר.

כתב רש"י שעם ישראל לא האמינו שאהרן נפטר כי טענו הרי אהרן הצליח לעצור את השטן במגיפה וכי בכוח השטן להורגו?? לכן ביקש משה רחמים ומלאכי השרת הראו להם את אהרן מוטל במיטה ואז ראו והאמינו.

ולכאורה קשה שהרי אהרן נפטר במיתת נשיקה ומשה יכול היה לספר זאת לעם ישראל וממילא הם היו מבינים

וטהר לבנו - חוקת

נוכחו לדעת שאין זה ראייה מוחלטת על מוות, שהרי זה היה רק הטעיה ומשה חי מאז עוד 40 שנה.

ונראה לתרץ, שלפעמים הרגש מסרב להאמין ולכן לא יעזור הוכחות שכליות לשכנע את הרגש בהיגיון, אלא חייבים לראות בעיניים ממש ורק כך הרגש קולט ומאמין, וגם כאן עם ישראל ברגש לא יכלו להאמין שאהרן נפטר, וזה עצמו מוכיח עד כמה אהרן היה אהוב ביותר על כולם. בלי יוצא מהכלל שפשוט לא רצו להאמין שהוא נפטר.

ואת זה כל עם ישראל ראה בעיניו שהרי משה רבינו עלה עם אהרן ואלעזר להר ההר לעיני כל עם ישראל, וממילא כולם ראו את נס הבגדים בעיניהם, ובכל זאת הם לא האמינו עד שראו את מיטתו של אהרן, וקשה מאוד למה לא האמינו??

ועוד קשה שהרי עם ישראל כבר ראו את מיטתו של משה וכך הטעה אותם השטן לפני חטא העגל וממילא הם כבר

ללמדנו, שלפעמים חייבים לתת מענה מתאים לרגש ולא רק מענה שכלי, למשל אחד שכולו ברגש ובהתלהבות של עבירה לא תמיד יעזור לעצור את רצונו הבעור לעבירה על ידי דברים שכליים, אלא לפעמים חייבים להפעיל חשיבה מעמיקה איך לעצור אותו מעבירה על ידי פעולה רגשית, ולכן ליוסף בשעת ניסיון נראו לו פני אביו, והרגש שהיה לו כלפי אביו התעורר וגבר על רגש העבירה, וכפי שכתבתי רבות שבשעת ניסיון כדאי לאדם להיזכר במתיקות רוחנית שהייתה לו בחייו אם זה מהתלהבות בתפילה, ואם זה בשירי שבת בשולחנו או בשולחן רבו, ופעמים דווקא רגש מתוק וקדוש זה מה שישבור את רגש התאוה.

א בצורה הפוכה שיראה ויעורר אצלו פחד עצום מפני החטא כדוגמת זה שהקפיד מאוד במצוות ציצית שבשעת ניסיון נדמו לו 4 כנפות הציצית כ2 כיתות עדים, ומרוב פחד פרש מהעבירה, ולכן אם אדם ידמיין ויצייר לעצמו שכל חטאו מוקלט ומוסרט וכל משפחתו וקהילתו יראו זאת, ואפילו הוא עלול להסתבך עם החוק ובפלילים רגשות הפחד יכולים לגבור על רגשותיו ורצונו לחטוא, ויהי רצון שלא נחטא חס ושלום, ובעזרת ה' נברח מכל ניסיון ומכל פתח של ניסיון, ותמיד נזכור שאסור לו לאדם להיכנס בידים לעבירה ורשע הוא, אלא נסגור כל פתח לעבירה וניכנס תמיד לשערי תורה ותפילה וקדושה אמן ואמן.

אז ישיר

לעתיד לבוא שבו ניתן הודאה על ניצחון היצר שלמדנו איך לנצחו מתוך הבנת נס קריעת ים סוף, ואילו השירה של הבאר זו שירה על התורה הקדושה שממנה גדלו להיות גדולי ישראל, ולכן מתאים שגדולי ישראל הם שישירו אותה, וזה גם שייך לעתיד לבוא, כי לעתיד נלמד תורה מהקב"ה וכל אחד יזכה ללמוד ולקבל כביכול לפי גודל הכלים שהכין.

הגמרא בסנהדרין קובעת שכל אז ישיר זה לשון עתיד שגם לעתיד לבוא ישירו את השירה הזאת, כך נכתב על שירת הים וגם על שירה זו שירת הבאר, והיות וכאן זה שירה של גדולי ישראל כפי שכתב בהעמק דבר (שהרי לא נכתב כאן אז ישיר משה) לכן זו שירה שונה ונפרדת משירת משה ובני ישראל כפי שהייתה בשירת הים, והנה שירת הים כפי שהרחבתי בעניין בפרשת בשלח היא שירה

וידבר העם באלוקים ובמשה

איך אפשר לרבות מורא נוסף שישתווה למורא הנדרשת מפני בורא עולם, אבל בא רבי עקיבא ודרש שזה בא לרבות תלמידי חכמים, ולכן גם אין בעיה וחיסרון ב"ויאמינו בה' ובמשה עבדו" ובפרט שמזכירים שמשה עבדו של בורא עולם.

ייתכן שהמקור של רבי עקיבא שאפשר להשוות תלמידי חכמים לבורא עולם בעניינים מסוימים וחיוביים, זה מסוף הפסוק שכתוב "ובו תדבק" וכפי שהגמ' בכתובות קיא' מוכיחה שאי אפשר להידבק בשכינה כי הקב"ה "אש אוכלה", אלא ע"כ הכוונה לדבוק בתלמידי חכמים, אומנם יש לדחות ולטעון שאדרבא בחלק זה לא השוו את הקב"ה לתלמידי חכמים שהרי בת"ח אפשר לדבוק ולא בהקב"ה.

אלא אפשר להוכיח מפרשתנו כאן, שהנה לאחר שעם ישראל חטאו ודיברו דברים רעים נגד ה' ומשה רבינו, הם חזרו בתשובה והנה שוב הם הזכירו את משה רבינו ביחד עם הקב"ה ככתוב "ויאמרו חטאנו כי דברנו בה' ובך", ואל זה לא רק שלא נענשו אלא משה קיבל את דבריהם ואכן התפלל עליהם אל ה', הרי מכאן מוכח שלהשוות באופן חיובי מותר וכאן לא הזכירו "בה' ובך עבד ה'" – אלא סתמו בה' ובך", וא"כ זה מוכיח את דעת רבי עקיבא שלחיובי ולטובה מותר להשוות.

וציין ידידי החברותא הרה"ג ר' אלדר נתנזון שליט"א שכתוב במסכת אבות פ"ד מיב' רבי אלעזר בן שמוע אומר,

כתב רש"י השוו את בורא עולם למשה רבינו, ולכן כאמור הם נענשו פעמים גם בנחשים כנגד מה שדיברו נגד משה רבינו, והשרפים כנגד מה שדיברו כנגד הקב"ה וכאמור, אומנם יש עוד השוואה שעם ישראל השווה את משה לבורא עולם ושם זה לא גרם לקטרוג ולעונש אלא אדרבא זה מצוין כשבח עצום לבני ישראל כפי שכתוב לפני שירת הים "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", ולכאורה קשה מה ההבדל בין שם שלא נענשו ואדרבא שבח היה זה להם, ואילו כאן זה שימש כסיבה לעונש על עצם ההשוואה??

ובפשטות יש לתרץ שיש הבדל בין השוואה לרעה האסורה וחמורה לבין השוואה לטובה המותרת, אבל עדיין קצת קשה בכל זאת איך ייתכן להשוות עבד לרבו אפילו לטובה??

אבל בעצם זה מה שמופיע בגמ' פסחים כב' דתניא שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתים שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא פירש אמרו לו תלמידי רבי כל אתים שדרשת מה תהא עליהן אמר להם כשם שקבלתי שכר על הדרשה כך אני מקבל שכר על הפרישה עד שבא רבי עקיבא ודרש "את ה' אלקיך תירא" לרבות תלמידי חכמים.

ונראה שאכן אסור להשוות לבורא עולם כל יצור אנוש, ולכן התנא שמעון העמסוני או נחמיה העמסוני לא רצו לדרוש "את" הכתוב בפסוק "את ה' אלקיך תירא", כי

וטהר לבנו - חוקת

שהוא היה תלמידו של רבי עקיבא, ואם כן כל ההשוואת רבך, ומורא רבך כמורא שמים, ואכן בגמ' יבמות סב' כתוב

יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך, וכבוד חברך כמורא רבך, ומורא רבך כמורא שמים, ואכן בגמ' יבמות סב' כתוב

כמוש – האבן השחורה שבמכה!!! תפילות המוסלמים

אותה אבותיהם "כמוש"? מה בכך!! כי אלו המשתחוים כנגדו היום אין לבם אלא לשמים, וכבר אמרו בסנהדרין סא שהמשתחוה לבית ע"ז וכסבור בית הכנסת הרי לבו לשמים, ולכן אלו הישמעאלים היום כולם נכרתה ע"ז מפיהם, רק טעותם וטפשותם בשאר דברים, אבל ביחוד ה' אינם טועים כלל. ואמת שהיה לישמעאלים מקודם 3 מיני ע"ז, פעור ומרקוליס וכמוש, וכולם מפורשים וידועים לפני דת הישמעאלים, עכת"ד.

ובפסקי דין - ירושלים דיני ממונות ובירורי יחסין י עמוד שט מביאים את הפסיקתא זוטרתא (לקח טוב) על דמות הע"ז כמוש, שעבדו אותה בכך שסיפרו את שערם לע"ז, וממנו העתיקו ההינדים את אופן העבודה לע"ז שלהם. ועי' גמ' ע"ז ה' דנהגו לשמוח ביום התגלחת ולהודות לע"ז.

וייתכן להוסיף שלמרות שמתקופת האיסלם ועד ימינו הישמעאלים משתמשים במכה לשם שמים ולא לשם עבודה זרה כעדות הרמב"ם, בכל זאת היות ומקום זה ואבן שחורה זו שורשה בעבודה זרה, יתכן שלמרות שאין זה נחשב לחטא עבור המוסלמים, אבל בכל זאת מקום זה שנא ה', כפי שיש איסור מפורש בתורה דברים טז' כב' על "מצבה" אפילו לשם שמים, למרות שבתקופת האבות זה היה רצוי לפני הקב"ה, וכל זה רק כי בהמשך עשו ממצבה עבודה זרה, ולכן כל שכן הקב"ה שונא שישתחוו אפילו לשם שמים בעבודה זרה ממש.

וייתכן שהגויים מעולם לא ביטלו מע"ז, וגם אם ביטלו המוסלמים משימוש לע"ז עדיין למרות שע"ז שביטלה עכו"ם מותרת בכ"ז אסורה לגבוה, הכוונה לשימוש עבודת ה', ועי' מחרשת ח"א ה', וגם ראיתי בחכמת אדם שער איסור והיתר שישמעאלים שאינם עובדים ע"ז כלל אינם יכולים לבטל עבודה זרה וא"כ ע"ז של כמוש לא נתבטלה מעולם ויל"ע בזה, ולכן נראה ברור שה' לא יקבל את תפילתם שמתפללים במקום ששונא ה', וממילא חסד ה' הוא עלינו שהאסלאם בחרו להמשיך לקדש את האבן השחורה שבמכה, כי כך כל תפילתם לא תתקבל לעולם אמן.

וימת עם רב ישראל

שנתרפאו על ידי התבוננות בנחש הנחושתי?? וגם איך יתכן שה' 15 אלף שכבר חשבו שימותו ובכ"ז קיבלו את חייהם במתנה בכל זאת חטאו ולא התנהגו בהתבטלות מוחלטת לה' כאדם שחייב הכרת הטוב עצומה?? ויתכן שאלו שקמו לתחיה, כ"כ פחדו מחטא שחטאו במדבר - שלא רצו להיכנס לארץ ישראל, לכן חשבו שהם יתקנו חטאם על ידי שידחפו להיכנס כבר ומיד לארץ ישראל!! ובדרך הם טעו והטעו ודיברו רע, כפי שאומרים שהדרך לגיהנום רצופה בכוונות טובות. וכמו כן, מספיק יהודי 1 וכל שכן 15 אלף שיכולים לגרום לעם שלם לעיוות מחשבה מוחלט!!

**שירת הבאר

ועדיין יש להקשות למה אמרו שירה על הבאר רק אחרי הנס שהבאר גילה את כופות הכנענים שהתרסקו במערות, למה לא אמרו עליה שירה מיידית כשניתן להם המים במדבר לפני 40 שנה??

וגם יש לתמוה מדוע מיד לאחר פטירת מרים כשהבינו שכל 40 שנה זכו במים בזכות מרים הנביאה, מדוע לא אמרו שירה מיד כשחזרו המים חזרה לאחר מי מריבה??

על הפסוק "אוי לך מואב אבדת עם כמוש, נתן בניו פליטים ובנותיו בשבית" כתוב בפסיקתא זוטרתא (מדרש לקח טוב) במדבר פרשת חקת דף קכה עמוד ב "כמוש": שקוף ע"ז במדבר, והוא אבן שחורה דמותה כדמות אשה שחורה והיא בתוך הבמה והיו הולכים אליה להשתחוות לה מואב וכל סביבותיה, והוא בלשון ישמעאל "מכה" עבודה זרה שהיא במדבר והולכים אליה עמים רבים ואחד מאלף אין חוזרים וכבר התחיל להיבטל, לכך נאמר אבדת עם כמוש, נתן בניו פליטים. שזה להתל ולבייש את הע"ז שאינו יכול להושיע את מאמיניו.

ובספר פענח רזא במדבר חקת מוסיף שהוא אבן אחת במדבר מששת ימי בראשית בדמות אשה שחורה, והולכים אחריו לטעות וא' מני אלף אינו חוזר, זהו אבדת עם כמוש, ובימי סיחון לא טעו אחריו כי אם מואב: **ובדומה** כתב בילקוט ראובני חקת בשם ספר ציוני "כמוש": הוא שקוף מואב, וקבלה בידם שהייתה אבן שחורה דמות אשה ועמדה שם מזמן קדמון ובנו עליה במה וכו' ע"ש: **ובספר אור החיים** דברים פרק לב (לא) כתב שהתוקף של ישראל אינם כתוקפם של האומות, שאין לך עבודה זרה שעמדה ימים רבים, וצא ולמד מעבודה זרה של כמוש אשר **תעו אחריה רוב האומות** וכמה "הפליאה עשות" **ככתוב בדברי רבינו סעדיה גאון** ואף על פי כן והיה כלא היה!!

ולכאורה קשה איך כתב האור החיים שהיא כלא היה והרי עד ימינו האבן השחורה שבמכה היא המקום המקודש ביותר לדת האיסלם, ועד היום המוני אנשים משתחוים לבמה השחורה שבמכה, ותפילות המוסלמים שבכל העולם כולו הם לכיוון אותה אבן שחורה שבמכה

והתשובה לכך היא ע"פ מה שכתב הרמב"ם בתשובה תמח' שכתב אלו הישמעאלים אינם עובדי ע"ז כלל, וכבר נכרתה אמונת הע"ז מפיהם ומלבם, והם מייחדים לה' יחוד כראוי, יחוד שאין בו דופי, ואם יאמר אדם שהבית שהם מקלסים בו בית ע"ז הוא, וצפון בתוכו ע"ז שהיו עובדים

פסוק זה נכתב על הנחשים השרפים שהרגו בעם ישראל כי דיברו נגד ה' ונגד משה שהם לא רוצים לאכול את המן שהוא לטענתם לחם קלקל, ופלא גדול שלא כתוב כמה יהודים מתו מהנחשים?? ועוד יותר פלא שבזוהר פרשת בלק כתוב שפסוק זה מכונן לצלפחד שלא היה תלמיד חכם ולכן לא נהיה נשיא ועל כן דיבר נגד משה רבינו.

ובאור החיים מהמדרש שמתו כל 15 אלף שהיו אמורים למות בתשעה באב בשנת ה' 40 ולא מתו, אז הם חטאו כי כבר מאסו בחיי המדבר והם אלו שמתו. **ופלא עצום** שאדם א' גרם להמון יהודים לדבר רע ולסבול ייסורים עד

אז ישיר ישראל את השירה, "עלי באר" – כתב רש"י: עלי באר מתוך הנחל, והעלי מה שאת מעלה – דהיינו את חלקי גופות הגויים שרצו להרוג יהודים כשיעברו בין הצוקים, ובנס ההרים התחברו והגויים שהמתינו ליהודים במערות התרסקו. ומנין שהבאר הודיעה להם שנא' "ומשם בארה"

ויש להקשות וכי משם הייתה והלא מתחילת ארבעים שנה הייתה עמהם?? אלא שהבאר ירדה ועלתה משם (מבין הצוקים) לפרסם את הנסים.

וטהר לבנו - חוקת

כמה הלכות ומצוות וחוקי התורה לכן זה היה **מתוק להם משירה**, ואולי כשקבלו מים מהבאר הם הודו על ידי לימוד התורה כפי שהיה להם במרה.

ואילו לאחר 40 שנה כשנפטרה מרים עם ישראל לא רצו לומר שירה **כי משה ואהרן נענשו על כך**, שבגלל תלונתם נכשלו **במי מריבה**.

ב. יתכן עוד שהם רצו לומר **שירה בהתלהבות** וכאשר הבאר **חידש נס חדש** ובפרט **נס שרומם את עם ישראל**, שהקב"ה הפתיע אותם שהרג את אויביהם שניסו להפתיע אותם ולרוצחם, ואז בהתחדשות נס פלאי זה אמרו שירה על הכל בהתלהבות – **שירה חדשה – מתוך התחדשות**.

וייתכן שעם ישראל לא רצו לומר שירה אחרי שהתלוננו על חסרון המים, ואם תקשה מדוע בשירת הים אמרו שירה הרי קודם קריעת ים התלוננו וטענו שטוב היה אם היו נשארים במצרים?!

וייתכן היות ושם זכו ל"ויאמינו בה' ובמשה עבדו" וגם זכו ל"ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן הבוזי", לכן אמרו אז שירה למרות שהתלוננו בתחילת העניין, ואולי גם **נחשון בן עמינדב שמסר נפש להיכנס לים** לכן תוקן תלונתם על הים, עכ"פ לעניין השירה.

אבל על הבאר לא אמרו בתחילת 40 שנה שירה כי זה בא מתוך תלונה, וגם היות בתלונתם על המים במרה קיבלו

שירה על הבאר

ישראל בלי הבדלים, לכן יחד כל עם ישראל פצחו ואמרו שירה בשמחה על הבאר, כשם שאמרו שירה על נס קריעת ים סוף כל עם ישראל.

ואולי גם בקריעת ים סוף אמרו שירה רק לאחר שנפתח במיוחד גם לרשעים כאמור במדרש שדתן ואבירים היו עם פרעה כשרדף אחר בני ישראל, ולאחר שראו את טביעת המצרים, החליטו להצטרף לעם ישראל ולמרות רשעותם נפתח הים במיוחד להם, ואז אכן שרו כולם ממש עם משה רבינו את השירה בשמחה רבה.

חידוש המשך עצום שהתחדש בס"ד בחתונת בני בכורי מדוע חזקיהו לא אמר שירה?!

בכל זאת בבאר הייתה הנאתן מושלמת לכן כולם אמרו שירה ביחד ובשמחה.

לכן סבר חזקיהו שאי אפשר לומר שירה על הנס הגדול שמתו כל חיילי צבא סנחריב, כי כדברי הגמרא **סנהדרין נו'** באותה תקופה היה מתנגד גדול לדרכו של חזקיהו, ששמו היה שבנא והוא היה ראש ישיבה גדול יותר מחזקיהו, שלחזקיהו היה 11 אלף תלמידים ולשבנא היה 13 אלף, וחזקיהו פחד שמא הקב"ה ילך לפי הרוב וישמיד את עם ישראל, ענה לו הקב"ה **קשר רשעים אינו מן המניין**, שאינם נחשבים לעם ישראל, ורק חזקיהו ותלמידיו הצדיקים הם בלבד נחשבים עם ישראל,

והיות ובשירה צריך שכל עם ישראל יגידו שירה בשמחה מתוך שייכות לטובה בשלימות, עד כדי כך שאפילו הרשעים יהיו חלק מהנאתן ושמחת הנס שגם הם יאמרו שירה בשלימות ההנאה, אם כן סבר חזקיהו שעל נס מות צבא סנחריב שהיה לצערו של שבנא הרשע שרצה להתחבר לסנחריב, לא יהיה שלימות עם ישראל כולל הרשעים שיאמרו שירה בשלימות, לכן נמנע חזקיהו מלומר שירה.

אך טענת הקב"ה שהרי מה שזכה חזקיהו לנס העצום, זה בגלל שהקב"ה החשיב רק את עדתו הצדיקים לעם ישראל כך שלא היה רוב רשעים בעם ישראל, ואם כן כאשר כל עם ישראל צדיקים ממילא המשיח צריך להגיע, כי עם ישראל הגיע לשלימות, ורק בגלל טענת חזקיהו שלא אמר שירה כי התעקש לכלול ולהחשיב גם את רשעי ישראל בעניין אמירת השירה, לכן גרס שאין רוב עם ישראל צדיקים ולכן אינם ראויים לגאולה השלימה.

אומנם יתכן שזכה חזקיהו שהגאולה השלימה תהיה שכל עם ישראל גם הרשעים יגאלו כי יבוא אליהו והמשיח ויחזירו בתשובה שלימה את כל עם ישראל כך שיתמו חטאים ולא חוטאים, ולא יהיו יותר חטאים בעם ישראל, ואזי נזכה בקרוב ל"ברכי נפשי את ה' הללו קה", בברכה ובשירה חדשה יחד עם כל עם ישראל כולו, "כי לא ידח ממנו נידח" אמן ואמן.

שאלני ת"ח מדוע לא אמרו שירה על המן ועל ענני הכבוד כשם שעם ישראל אמרו שירה על הבאר?

וייתכן שהנה בענני הכבוד היה חלק מעם ישראל שסבלו כביכול מהם, שהרי הרשעים נפלטו מחוץ לענן, והתבישו מכך שהם מחוץ לענן, כמו כן כלפי המן הרי הרשעים היו צריכים לנדוד למרחק לחפש את המן כל אחד לפי מידת רשעותו כך הורחק לו המן, ורק לצדיקים היה המן מונח בפתח אוהלם, ולרשעים היה צער גדול מהמן כי הוא גילה את רשעותם לעיני כל, אבל הבאר שימח בשווה את כל עם

וברוך ה' הטוב והמטיב בחתונת בני בכורי הגיעו לשמחתי ממרחק - מצפון הארץ שני ידידי אמת ותיקים ר' חנן **סיבוני** ור' **שמשון נקאש**, ובזמן קט פנוי אמרתי להם את החידוש הזה, כי הרגשתי בחתונה שלימות עם ישראל, כיוון שראיתי שהגיעו מכל חלקי עם ישראל מכל סוגיו וצורותיו ממש, ומכל חלקי הארץ וגם מחו"ל, והשמחה הייתה עצומה ביותר, ומתוך השמחה התחדש לי חידוש עצום מתוך היסוד של החידוש הקודם, והודו לה' שגם בתוך שמחת נישואי בני עזרני ה' לחדש חידוש עצום בס"ד.

שמפורסם דברי הגמרא **סנהדרין צד'** שחזקיהו מלך יהודה היה ראוי להיות משיח ה', אומנם כאשר נעשה לחזקיהו הנס העצום שכל צבא סנחריב העצום מת בשומעם את שירת המלאכים בליל פסח, וחזקיהו למרות הנס העצום לא אמר שירה ולכן עם ישראל הפסיד את ביאת המשיח, ולמרות שהארץ וכו' אמרו לה' שאנחנו נאמר שירה במקום חזקיהו, בכל זאת הקב"ה לא הסכים לתמורה, ולכן משיח לא בא באותה הזדמנות חזקה ועצומה.

ויש לשאול א. מדוע חזקיהו הצדיק מלך יהודה שכבר אמר שירה על מה שנרפא מחולייו שכמעט מת ממנה, מדוע אכן נמנע לומר שירה על הנס העצום שאירע לעם ישראל? ב. מדוע הקפיד הקב"ה עד כדי כך ולא הביא את המשיח אך ורק בגלל שחזקיהו לא אמר שירה על הנס?!

ונראה, שהיות ושירה על נס של עם ישראל זה כדוגמת השירה שהייתה בים סוף ועל הבאר, ששרו כל עם ישראל כולם בשלימות, אפילו הרשעים כדתן ואבירים וכמו הרשעים שנפלטו מהענן והרשעים שהתבזו בלקיטת המן,

וטהר לבנו - חוקת

ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן, וירב העם עם משה

והיית ואהרן פירש אותם לטובה, לכן הם פרשו מלריב עם אהרן ופנו לריב בעיקר עם משה, ואולי בדרך רמז גם על אהרן שהיו מנהיג ופרנס הדור כשותף למשה.

ומדרש זה ממש הדהים אותי, שבפשטות עם ישראל לא שמעו את הדיון בין משה לאהרן, כי אם הם היו קרובים למשה ואהרן אז לפי מבע פניהם ודיבורם הכעסי היה אהרן מבין מיד שכוונתם לרעה ולתלונות ולא לבכי ואבל על מרים.

ובכל זאת עצם הדבר שאהרן דיבר עליהם טוב למרות שלא שמעו וגם בסופו של דבר התברר גם לאהרן שטעה שלימד עליהם זכות, בכל זאת זה כבר השפיע על עם ישראל לנהוג כבוד באהרון הכהן ולא לריב עמו.

ללמדנו עד כמה עלינו ללמד זכות ולדבר טוב תמיד על הזולת וקל וחומר על בנינו ותלמידנו היקרים, ככה נרבה שלום ואהבה בעולם, ורק טוב יצא לנו מזה, ולהיות אהוב ונחמד למטה ולמעלה זה מעלה עצומה שכדאי מאוד לנו לדבוק במידה זו תמיד.

ויקהילו משה ואהרן את כל הקהל אל פני הסלע – האם חטא אהרן??

במקום לדבר עמו, ולכן נגזר עליו למות במדבר ולא להיכנס לארץ ישראל.

אבל כל זה היה שווה בשביל ההמשך המדהים, שהקב"ה האשים את אהרן בחטא מי מריבה, וטוען המדרש זה שאמר הכתוב (קהלת ח) "יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים אמרתי שגם זה הבל", שאהרן היה לו לומר לא עברתי על דבריך למה אני מת?? וממשיך המדרש, ולמה נתפש אהרן?? אמר משה רבינו: אני הקפדתי, אהרן מה חטא?? לפיכך הכתוב מקלסו (דברים לג) "וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך, אשר נסיתו במסה תריבהו על מי מריבה", ונראה שאכן היה אסור לאהרן למחות ולמנוע ממשה להכות בסלע למרות שהוא היה גדול ממשה בגיל, בכל זאת אהרן קיבל את משה לרבו.

וזה היה הנס הגדול, שכל עם ישראל יראו את הנס העצום של גדלות האדם ותעצומת נפשו של אהרן שנהג בתמימות מושלמת, ולמרות שהקב"ה האשימו והענישו על לא עוול בכפו, בכל זאת שתק ולא מחה ולא פקפק אלא קיבל זאת בהכנעה מושלמת.

וזה כדוגמת גדלות יעקב אבינו שלמרות שידע שצדיק מושלם הוא כפי שהעיד לעשו "עם לבן הרשע גרתי ובכל זאת תרני"ג מצוות שמרתי", בכל זאת כשקיבל את הידיעה שבנו יוסף מת ולכן כפי שקיבל הוא ירד לשאול לגיהינום כי מת אחד מבניו בחייו, בכל זאת במשך כל ה-22 שנה שיוסף אבד מחייו, לא נחלש יעקב מאומה מעבודת ה' המושלמת אלא המשיך בדיוק כפי שהיה נוהג כשחשב שהוא הולך לגן עדן, כי זה האמת שצריכים לשמוע ולעבוד את הבורא בלי שום תועלת אישית, אלא כי זה האמת.

ואכן שווה שכל עם ישראל יצטופף בנס עצום לראות מחזה שהוא באמת מעל הטבע, כי אדם לא מסוגל לעמוד בעוצמת נפש כזו של אהרן הכהן, וכל עם ישראל חייב ללמוד מדרכו להיכנע לבורא יתברך תמיד ובכל מצב ובכל עניין, פשוט תמיד!!!

ואכן ידוע האמרה החסידי, אותות ומופתים באדמת בני חם, כי הנס הגדול ביותר הוא עבודת המידות ואצילות הנפש שהצלחה במלחמת היצר הוא מעל כל הניסים והנפלאות, ומזה צריכים להתפעל ולשאוף להגיע לדרגות נאצלות אלו, וזכור שאליה נשלח לרבי עקיבא בעת עוניו לקחת ממנו קש ולא לתרום לו, וכן לרשב"י נברא בנס עץ חרוכים כי הנס היה לבנות יהודי גדול ועוצמתי בתורה ויראת שמים מתוך מסירות נפש, זה נס הגדול ביותר, לראות אדם שגדל וצמח מתוך קשיים עצומים ובכל זאת להצליח להתעלות מאוד מאוד, פלא ונס הראוי לכל תהילה.

המדרש ילמדנו כאן מביא שאלה מעניינת, שמצד אחד כתוב "ויקהלו על משה ואהרן" כי צמאו למים, אבל מיד כתוב "וירב העם עם משה" – דהיינו רק עם משה, אבל בהמשך שוב כתוב "ולמה הבאתם" ובהמשך "ולמה העליתנו", והשאלה היא מה פשר שתחילה רצו לריב עם משה ואהרן ולאחר מכן רבו רק עם משה, ובסוף התלוננו בלשון רבים שיתכן שכלול בזה גם אהרן??

עונה המדרש, שמשה שאל את אהרן מדוע נקהלו העם?? ואהרן ענה לו שהעם לא הספיד כראוי את מרים הנביאה לכן הם באו להשלים את הבכי הראוי על פטירת מרים, ומשה רבינו טען לאהרן שזה לא נכון, כי אם עם ישראל היו באים למטרה קדושה וטובה אזי הזקנים היו הולכים בראשם, ולא היו באים כולם בתערובת.

במדרש רבה בפרשתנו מגלה סוד על נס עצום, שהמדרש משווה את הכתוב כאן בניסיון מי מריבה "ויקהילו משה ואהרן את כל הקהל אל פני הסלע" לכתוב "ואת כל העדה הקהל אל פתח אהל מועד", שכשם שהיה נס שכל עם ישראל נכנס בשטח הצר של פתח אוהל מועד, שזה מועט המחזיק את המרובה ממש, כך גם כאן כל אחד ואחד ראה עצמו עומד על פני הסלע, ונס עצום כזה היה גם כשעברו את הירדן בכניסתם לארץ ישראל, שנכנסו כל עם ישראל בין שני בדי ארון שנאמר "ויואמר יהושע אל בני ישראל גשו הנה ושמעו את דברי השם", וכאן כל ישראל עומדים ורואים כל הנסים שבסלע.

התחילו לומר משה שהיה רועה צאן לכן מכיר חוקי הסלעים ואולי מחפש הוא אבן שעל פי דרך הטבע יצא ממנו מים, לכן דרשו שיוציא להם מים דווקא מהסלע שעומדים הם עליו בנס, לכן צווח עליהם משה ואמר להם "שמעו נא המורים".

וממשיך המדרש "וירם משה את ידו ויך את הסלע", הכהו פעם אחת התחיל הסלע נוטף טיפות מים, אמרו לו בן עמרם הללו מים ליונקי שדים או לגמולי חלב, מיד הקפיד כנגדן והכהו פעמים, ויצאו מים רבים ושטפו כל מי שהתחצף כנגד משה, שנאמר "ונחלים ישטפו", ואעפ"כ לא עשה משה אלא מסלע שאמר לו הקב"ה, ומנין שאף אותו סלע שאמרו ישראל עליו, וכל סלע וסלע וצרור שהיו באותו מקום היו מוציאים מים, שנאמר "יבקע צורים".

ופלא הדבר מדוע ובשביל איזה מטרה נוצר נס זה שכל עם ישראל יעמדו על סלע קטן, וכלשון המדרש "עומדים ורואים כל הניסים שבסלע"?? ובפרט שאותו הסלע שעמדו עליו בנס לא היה האבן הנכונה כפי ששמע מסוף דברי המדרש??

ואולי נס זה נעשה בעבור יטעו בני ישראל באבן שיחשבו שזה האבן הנכונה שממנו יצאו המים, והראיה שאבן זו מיוחדת שבו נעשה נס מיוחד כפי הנס שנעשה בפתח המשכן המקודש ובין בדי ארון הקדוש ביותר, ומתוך עקשנותם ומריבתם עם משה נכשל משה והכה את הסלע